

Opinnäytetyö Turku/AMK
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyö/ Hoitotyö
Maaliskuu 2012

Jaana Karjalainen & Riitta Sonck

NUORTEN KOKEMUKSET LASTENSUOJELUN PALVELUISTA

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Jaana Karjalainen & Riitta Sonck

Nuorten kokemukset lastensuojelun palveluista

TIIVISTELMÄ

Koko lastensuojelu prosessin pitäisi olla alusta loppuun suunniteltu huomioiden lapsen tarpeet. Katkenneita sijoituksia tulisi tutkia lisää nuorten kokemuksellisuuden kautta, jotta pystytään kehittämään lastensuojelussa tapahtuvaa työtä. (Huumonen 2009, 3.) Nuorten oman mielipiteen esille tuominen vaatii sinnikkyttä, jotta aikuiset suhtautuisivat heidän toiveisiinsa vakavasti (Reinikainen 2009, 77).

Opinnäytetyö kuuluu osana tutkimushanketta, jolla lähestytään lastensuojelun- ja psykiatrian rajapinta- ja yhteispintatyöskentelyn problematiikkaa neljän eri tutkimusalueen kautta: asiakas-, työntekijä-, palvelutuotannon- ja lainsäädännön näkökulma. Turun ammattikorkeakoulun vastuulla on asiakas- ja työntekijän näkökulma. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata nuorten kokemuksia asiakaslähtöisyyden toteuttamisesta lastensuojelun palveluissa. Tavoitteena on parantaa palveluiden laatua nostamalla esiin palveluita käyttävien nuorten näkökulma.

Tavoitteisiin pääsemiseksi lähetettiin Salossa ja Raisiossa lastensuojelun palveluita käyttäneille 1994-1999 syntyneille nuorille kyselylomakkeet. Lomakkeita lähetettiin 283 vastauksia palautui 18. Suljetut kysymykset analysoitiin tilastollisesti ja avoimet kysymykset sisällön analyysin avulla.

Tulosten mukaan nuoria ei kuunnella tarpeeksi päätettäessä heidän asioistaan. Avun saaminen eri tahoilta koettiin huonoksi. Lastensuojeluhenkilöstön ammattitaito ja luottamuspuola nuoren lastensuojeluhenkilökunnan välillä koettiin merkittävänä puutteena. Lastensuojelun palveluiden käyttö oli osalle enemmän rasite kuin avunsaanti keino. Tukihenkilötoiminta ja perhepalaverit koettiin hyvinä asioina.

Lastensuojelupalveluiden parantamista voidaan nuorten mielipiteiden perusteella aloittaa kiinnittämällä huomiota lastensuojeluhenkilökunnan koulutukseen ja kiinnittää entistä suurempaa huomiota lastensuojelupalvelujärjestelmän toimivuuteen.

ASIASANAT:

Lastensuojelutyö, hoitotyö, nuorisopsykiatria

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Nursing| Nursing

March 2012| 59

Instructor Pelander Tiina and Ellilä Heikki

Karjalainen Jaana and Sonck Riitta

Experiences of young people about of child welfare services

ABSTRACT

The whole child welfare process should be designed from start to finish so that it takes a child's needs into account. Repeated interrupted placements should be examined more through experiences of young people, so that it could be possible to develop the work done within child welfare from young people's perspective. (Huumonen 2009, 3.) Trying to bring young peoples opinions out requires you to have persistence, so that adults would deal seriously with their hopes (Reinikainen 2009, 77).

This thesis is a part of research project, which approaches the problems of borderline child welfare and the psychiatry from four different perspectives: customer perspective, employee perspective, service and law perspective. Turku University of Applied Sciences is responsible for customer and employee perspective. The purpose of thesis was to find out, describe and analyze young people's experiences about how customer orientation comes real in child welfare services. The aim is to improve the quality of services by bringing out the opinions of young peoples who use these services.

The material for the study was analyzed by using a questionnaire which was sent to 283 young people born between 1994 and 1999 using child welfare services in Salo and Raisio. 18 people responded the questionnaire. Closed questions were analyzed statistically and the open questions were analyzed by content analysis.

The results show that young people are not listened to enough in the decision making process. Getting help from a variety of sources were considered poor. Child welfare staff professionalism and lack of trust between the staff of a young child was seen as a major shortcoming. Using child welfare services was experienced more as a burden than as means to get assistance. The mentor and family gatherings were considered as positive aspects.

Child welfare services could be improved by paying attention to child welfare personnel training and to functionality of child welfare system.

KEYWORDS:

Child welfare, nursing, youth psychiatry

SISÄLTÖ

TAULUKOT	9
1 JOHDANTO	6
2 NUORET LASTENSUOJELUN ASIAKKAANA	8
3 NUORTEN KOKEMUKSET LASTENSUOJELUSTA	12
4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMA	16
5 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN	17
6 TULOKSET	23
7 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	36
8 POHDINTA	40
LÄHTEET	44

LIITTEET

- Liite 1. Toimeksiantosopimus
- Liite 2. Tutkimuslupa Turun yliopisto
- Liite 3. Tutkimuslupa Salon kaupunki
- Liite 4. Tutkimuslupa Raision sosiaali ja terveystoimisto
- Liite 5. Hakujen tulokset
- Liite 6. Kyselylomake nuorelle
- Liite 7. Saatekirje

KUVIOT

Kuvio 1. Lastensuojelun avohuollon asiakkaat sekä kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret 1996-2009	11
Kuvio 2. Tärkeimmät syyt lastensuojelutyöntekijän tapaamiseen	27
Kuvio 3. Nuorten huonot kokemukset avun saamisesta lastensuojelusta	29
Kuvio 4. Nuorten hyvät kokemukset avun saamisesta lastensuojelusta	30
Kuvio 5. Nuorten näkökulma lastensuojelun huonoista puolista	32
Kuvio 6. Nuorten näkökulma lastensuojelun hyvistä puolista	33
Kuvio 7. Nuorten ehdottamia lastensuojelun parannusehdotuksia	34

TAULUKOT

Taulukko 1. Lapsen toiveet ja työntekijän näkemys	13
Taulukko 2. Nuorten lastensuojelukäynnit sukupuolittain	23
Taulukko 3. Lastensuojelupalveluita käyttävien nuorten kokemukset tiedon saannista	24
Taulukko 4. Lastensuojelupalveluita käyttävien nuorten kokemukset asiakaslähtöisyydestä	25
Taulukko 5. Lastensuojelupalveluita käyttävien nuorten kokemukset hoidon vaikuttavuudesta	26

1 JOHDANTO

YK:n lapsen oikeuksien julistus hyväksyttiin vuonna 1959. Tämä sopimus on lasten ihmisoikeussopimus, jonka tarkoituksena on turvata kaikille lapsille oikeus koulutukseen, tasa-arvoon, terveyteen ja turvallisuuteen. Sopimus on valtiota sitova ihmisoikeussopimus. (Unicef 2010.)

Myös lastensuojelulaissa (417/2007) ja perustuslaissa (731/1999) on säädetty lapsen oikeudesta turvalliseen ja tasapainoiseen kasvuympäristöön ja suojeluun. Vanhemmilla tai muilla huoltajilla on vastuu lapsen hyvinvoinnista. Heidän tehtävänä on turvata lapselle tasapainoinen kehitys. (Lastensuojelulaki 417/2007.) Perustuslain (731/1999) mukaan julkisen vallan on puolestaan turvattava perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Lastensuojelun palvelujen tarve on huomattavasti lisääntynyt niin avo- kuin laitoshuollossakin (Tanskanen ym. 2009, 5-7). Alenius ja Erkkilä toteavat (2010), että jo vuonna 2008 lastensuojelun avohuollon asiakkaana oli yli 67 000 lasta. Peruspalvelujen vähetessä asiakasmäärät ovat viimeisen 10 vuoden aikana lisääntyneet jatkuvasti eikä lapsiperheiden tarpeisiin pystytä vastaamaan (Alenius & Erkkilä 2010, 1). Lastensuojelun piiriin kuuluvien omaa näkemystään heidän hyvinvoinnista ei ole juurikaan tutkittu (Törrönen 2002).

Tämä opinnäytetyö kuuluu osatutkimuksena Turun ammattikorkeakoulun tekemään tutkimushankkeeseen; Lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian rajapinnat. Tutkimushanke on osa suurempaa kokonaisuutta, jossa lähestytään lastensuojelun ja psykiatrian rajayhteistyöskentelyn problematiikkaa neljän tutkimusalueen kautta: työntekijän, asiakkaan, lainsäädännön ja palvelutuotannon näkökulmasta. Hankkeen rahoittaja on Tekes. Hankkeen tavoitteena on kerätä tietoa psykiatrian ja lastensuojelun rajapinnoilla esiintyvistä käytännöistä ja analysoida niitä. Tutkimushanke kohdentuu hoivan, kasvatuksen ja hoidon kentälle sinne, missä perhe ja nuori ovat läsnä. (Lehtiranta 2010, 2.)

Turun ammattikorkeakoulun vastuulla ovat asiakas- ja työntekijänäkökulma (Lehtiranta 2010, 2). Tässä työssä tarkoituksena oli kuvata nuorten kokemuksia asiakaslähtöisyyden toteuttamisesta lastensuojelun palveluissa. Tavoitteena on parantaa palveluiden laatua nostamalla esiin palveluita käyttävien nuorten näkökulma.

2 NUORET LASTENSUOJELUN ASIAKKAANA

Lapsuuden ajatellaan perinteisesti olevan aikaa, johon ei voi sisältyä pahaa. Lapsen uskotaan olevan huoleton, onnellinen, turvassa elämän kolhuilta ja maailman pahuudelta. Tähän viittaa erilaiset myytit kulttuurissamme, lapsiin kohdistetaan usein onnellisuusvaatimus. Todellisuudessa lapsen elämään kuuluvat ilot ja murheet samoin kuin aikuisillakin. (Sinko 2002.) Varhaisten kokemusten merkitys on tärkeä pohja elämän perustana. Kaltoinkohdellut nuoret kieltävät avun. (Brady 2001, 47–71.)

Lastensuojelulaissa on säädetty nuoren oikeudesta turvalliseen ja tasapainoisen kasvuympäristöön. Vastuu hyvinvoinnista on vanhemmilla tai muilla huoltajilla ja heidän tehtävänä on turvata nuorelle tasapainoinen kehitys. Kunta on velvollinen järjestämään toimivaa lastensuojelua ja kunnan tulee huolehtia siitä, että nuoren asioita hoitaa lastensuojelutyöstä koostuva asiantuntijaryhmä. Nuoren kuuleminen tulee järjestää, jos hän on täyttänyt 12 vuotta. (Lastensuojelulaki 417/2007, 1, 2, 11, 14, 16, 20.)

Nuorisolaki on tullut uudistettuna voimaan 2011 vuoden alusta. Keskeistä laissa on yhteistyön kehittäminen paikallistasolla. Kunnan on järjestettävä nuorille ohjausta, palveluja ja tukea. Laissa on säädös kunnan vapaaehtoisesti järjestettävästä etsivästä nuorisotyöstä, jonka on tarkoitus tavoittaa nuoret sekä ohjata heidät palveluiden piiriin, joita he tarvitsevat itsenäistyäkseen. Nuorisolaissa nuorella tarkoitetaan alle 29 vuotiasta. (Nuorisolaki 72/2006.)

Sosiaali- ja nuorisotyötä tehdään paljon samoilla kentillä, joka näkyy lastensuojelutyössä, kohdennetussa nuorisotyössä ja erikoisnuorisotyössä. Näiden kenttien välillä tehdään verkostotyötä yhdessä ja parhaimmillaan ne täydentävät toisiaan moniammatillisesti. Nuorisotyöntekijän tärkeä rooli on olla nuoren luottohenkilönä, joka rohkaisee ja antaa tukea nuorelle ja toimii kuilun kaventajana viranomaistapaamisissa. (Hirvonen 2009, 55–58.)

Lastensuojelun keskeisenä kohteena on perhe, jossa on erityisen suojelun tarpeen laukaissut nuori/nuoria. Tehtävänä on antaa tukea ja työskennellä yhdessä perheen kanssa paremman tulevaisuuden puolesta, huomioiden

perheen omat odotukset ja voimavarat. Tuet on määritelty kolmen avainkäsitteen avulla: sijaishuolto, avohuollon tukitoimet ja jälkihuolto. (Mikkola 2005, 77–78.) Lastensuojelussa kuuntelematta jättäminen saattaa muodostaa sukupolvien yli jatkuvan ketjun, kun vanhempien nuoruuden ongelmat nousevat esiin heidän omien nuorten kanssa. Nämä ongelmat ilmenevät monella tavalla, joiden ratkomiseen nuori tarvitsee avukseen aikuisen tukea. (Brady 2001, 70; Lahikainen 2001, 41; Väливаara 2004, 11.) Lastensuojelun johtuessa riittämättömästä toimeentulosta, on kunta velvollinen korjaamaan tilanteen ja avustamaan nuorta lastensuojelulain (417/2007, 35) ja toimeentulolain (1412/1997) mukaan.

Huostaanoton onnistumisen mittareina toimivat nuoren, kasvattajien, vanhempien ja työntekijöiden tunteet. Prosessin aikana ei voida välttää ristiriitoja, hätää ja epätoivoa, joiden hoitamiseen on panostettava. Huostaanotto on aina kriisi ja kriisissä ihminen ei kykene toimimaan normaalisti ja maailmankuva muuttuu kriisissä. (Taskinen & Törrönen 2002.) Sijoitus ei ole ollut vanhempien alkuperäisissä suunnitelmissa tarkoitus. asiat vain eivät mene aina suunnitelmien mukaan. Huostaanotossa psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen hyvinvointi ovat vakavasti ja pitkään olleet uhattuna. (Törrönen 2002.) Nuoret, jotka ilman syytä ovat joutuneet huostaanotetuksi, saattavat saada tapahtumasta itselleen pysyviä pelon ja turvattomuuden tunteita (Roos 2002).

Koko lastensuojeluprosessin pitäisi olla alusta loppuun suunniteltu huomioiden nuoren tarpeet. Todellisuutta ovat sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus, kasvava työmäärä ja kirjavat koulutuskäytännöt. Nuori ansaitsee tulla kuulluksi omana persoonanaan. (Väливаara 2004, 59.)

Aiemmin lastensuojelun asiakkaita olivat lähinnä laiminlyödyt, heitteille jätetyt tai yksinäiset nuoret. Ensimmäistä kertaa lastenkotiin joutuvat kuvaavat tapahtuman fyysisyyttä sekä yksityiskohtaisesti paikkaa. Koti ei ole aina nuorta tukeva paikka, vaan se voi olla väkivallan ja hylkäämisen paikka. Nuori on saattanut elää pitkään lastensuojelulapsuutta ennen koulukotiin joutumistaan. (Brady, Barkman & Janhunen 2000; Pösö 2004, 17–54.)

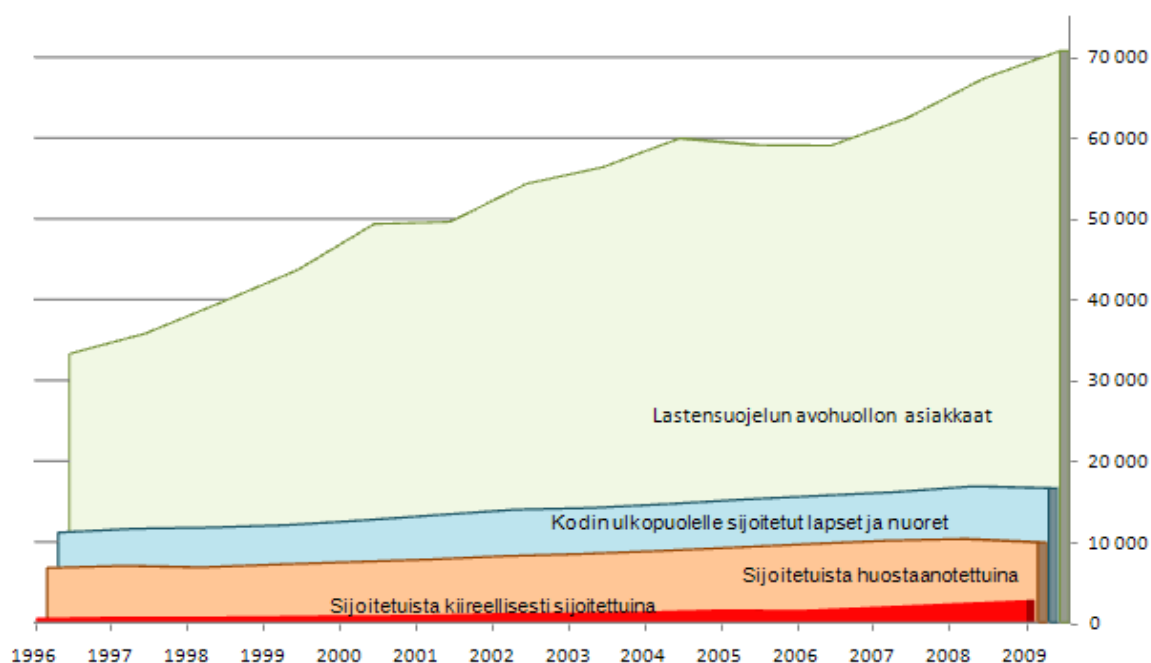
Nykyään taustatekijät nuorten ongelmiin löytyvät nuorten elämän piiristä, jonka läpi yhteiskunnan paineet suodattuvat (Järventie 2001, 122). Lastensuojelutilanteen voi aiheuttaa vanhempien huolto- ja tapaamisriidat. Tällöin nuori on saattanut olla vuosia vanhempiansa kiistakapulana, eikä kukaan ole huolehtinut hänen eduistaan ja oikeuksistaan. Näissä tapauksissa nuorelle pitäisi antaa tukea ja apua; nuorta ei voi pitää vanhempansa hoitajana. (Upanne 2004, 342.)

Aiemmin tehdyissä tutkimuksissa nousi esille erilaiset elämäntilanteet, joissa useimmiten oli kyse avioeroperheistä. Lapset olivat iältään kolmesta vuodesta seitsemääntoista vuotiaita. Joka toisessa tapauksessa lastensuojeluilmoituksen tekijä oli perheen ulkopuolinen henkilö. Ilmoitusten aiheena oli usein: riittämätön vanhemmuus, perheristiriidat, vanhemman jaksamattomuus/ avuttomuus/ osaamattomuus, alkoholi- sekä mielenterveysongelmat. (Flyktman & Jäppinen 2009, 32–42; Heino 2007, 4; Lämsä 2009, 90–91.) Lisäksi Lämsän (2009, 115–117) työssä esiin nousi isien näkymättömyys ja äitien ongelmiin puututtiin herkemmin kuin isien ongelmiin.

Vermaksen (2010) tutkimuksessa nousi esille, että lastensuojelun työntekijät selittelevät toimiaan paljon. Kenties se juontaa siitä, että monesti sosiaalihuolto mielletään terveydenhuoltoa tukevaksi toiminnaksi. Lääkärillä on tärkeä rooli psyykkisesti oirehtivia lapsia hoidettaessa. Nämä yhdessä saattavat aiheuttaa melkoisia ristiriitatilanteita, jos lapsi on molempien asiakas. (Vermas 2010.)

Känkänen ja Rainio (2010) tarkastelivat, miten nuoret käyttäytyvät taidelähtöisten menetelmien avulla ja soveltuvatko ei-perinteiset menetelmät sosiaalityön menetelmiksi. He olivat videoineet ja valokuvanneet nuoria teatteriprojektissa, joka tarjosi nuorille ilmaisukeinoja taiteen avulla ammattilaisten kanssa sekä yhdisti projektin tutkimusta siihen, millainen mahdollisuus taide voi olla nuorille. Tutkijoiden mielestä taide tarjoaa hyvän keinon saada nuoren oma ääni kuuluviin esimerkiksi rap-musiikin välityksellä. (Känkänen & Rainio, 2010.)

Väestöllisesti nuoret ovat iso ikäryhmä, 14 % on alle 18 -vuotiasta, mutta yli viisi vuotiaita (Tilastokeskus 2009). Lastensuojelun avohuollon asiakkaita oli kaikkiaan 70 753 lasta ja nuorta vuonna 2009 (kuvio 1). Lastensuojelun tarve on edelleen suuri. Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrä on koko ajan kasvanut, joka voi johtua lastensuojelulain uudistumisesta vuonna 2008. Siinä määritellään selkeästi, koska avohuolto alkaa. Sijoitetuista nuorista oli poikia 53 % (8 828) ja tyttöjä 47 % (7 815) vuonna 2009. Poikien osuus sijoitetuista nuorista on pysytellyt tyttöjen vastaavaa osuutta suurempana. Vuonna 1991 oli poikien osuus 52 % ja tyttöjen 48 %. (Stakes/tilastot 2010.)

Kuvio 1. Lastensuojelun avohuollon asiakkaat sekä kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret vuosina 1996–2009 (Stakes/tilastot 2010).

Järventien (2001) eriarvoisuutta käsittelevässä tutkimuksessa saatiin tietoja 365 nuorelta. Nuorten käsitys saamastaan puutteellisesta perushoivasta ja minäkuvasta oli huono. Vain 26 % vastaajista asiat olivat kunnossa, jolloin perushoiva ja minäkuva olivat hyviä. Huolestuttava tilanne oli 29 %, joilla perushoivassa oli vakavia puutteita sekä minäkuva oli kielteinen. Sukupuolella ei näyttänyt olevan vaikutusta näihin asioihin. Hoivan puutteet koskivat turvallisuutta ja lepoa. (Järventie 2001, 83–91.)

3 NUORTEN KOKEMUKSET LASTENSUOJELUSTA

Nuorten (n=116) suhteet ovat olleet kahden eteläsuomalaisen koulun kahdeksaluokkalaisten kirjoitusaiheena vuosina 2006 ja 2007. Nuorille tärkeää oli ryhmähenki, sosiaalinen tuki, luottamuksen kokemukset sekä muista nuorista erottuminen. Sosiaalityön puolesta voidaan pitää minimi vaatimuksena, että aikuiset kiinnostuvat nuorten asioista. Nuorten kokemukset ja ikätoverit ovat tärkeitä nuoren elämässä. (Korkiamäki 2009, 85–86.)

Nuorilla oli huonoja kokemuksia sosiaalityöntekijöistä, jotka vaihtuvat usein, uhkailevat nuoria eivätkä anna riittävää apua heille. Luottamuksen puuttumisen vuoksi nuoret eivät kertoneet asioitaan sosiaalityöntekijöille. (Rantanen 2010, 65.) Aikuisten käsitys nuorten maailmankuvasta on erilainen, kuin nuorten oma käsitys (Lahikainen 2001, 33).

Nuorilta on harvoin pyydetty suoraan palautetta sosiaalityöntekijän tapaamiskerroista. Nuoret pystyvät kuitenkin antamaan sitä tarvittaessa. Heidän palautteensa voi olla rohkaisevaa, muuta myös kriittistä. Suhtautuminen työntekijään voi vaihdella eri tapaamiskerroilla. (Ervast & Tulensalo 2006, 68–71.)

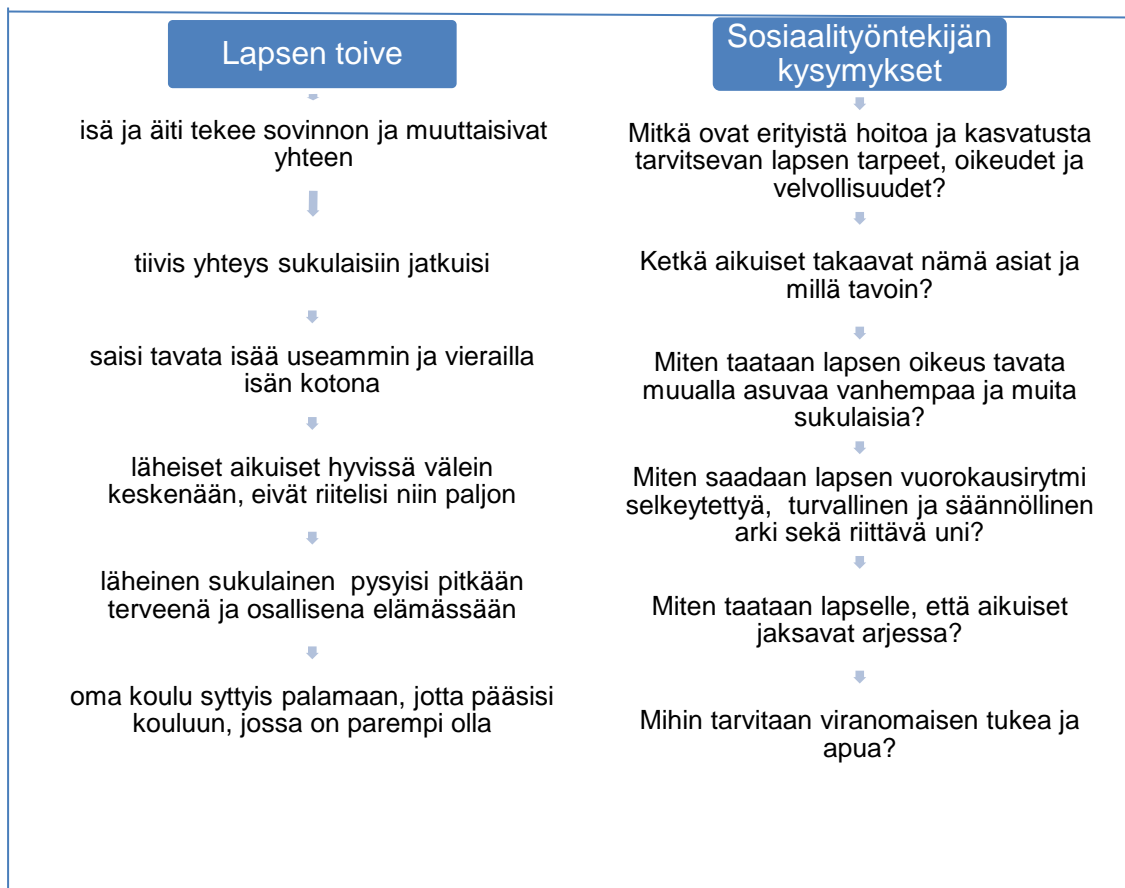
Flyktman ja Jäppinen (2009) olivat haastatelleet 16–19 vuotiaita nuoria (n=7), joiden lastensuojelun asiakkuus oli alkanut useimmiten kouluvaikeuksien takia yläasteella. Nuorten puheista ilmeni vanhempien kykenemättömyys huolehtia heistä sekä voimattomuus muun muassa nuoren alkoholin käyttöön. Asiakkuus lastensuojelussa oli koettu välttämättömänä, mutta hämmentävänä, häpeänä ja pelottavana. Yhteistyön edetessä suhtautuminen oli muuttunut positiivisemmaksi. Toiveena heillä oli, että pystyisivät elämään ilman lastensuojelun apua. Huostaanottoa ja sijoittamista pelättiin kovasti, eläminen rikkiäisessä kodissa tuntui paremmalta vaihtoehdolta, kuin kotoa pois joutuminen. (Flyktman & Jäppinen 2009, 32–42.)

Nuoren huoli saattaa olla esimerkiksi vanhemman juominen, joka ei poistu sijoituksessa, vaikka siellä fyysiset tarpeet ja perushoito turvataan. Näiden huolien takia nuoren voi olla vaikea kiintyä asumaan sijoituskotiin. Tämä näkyy

murrosikäisellä karkailuna. Läheisneuvonpidossa suunnitelma saattaa olla, että kuka hoitaa nuorta silloin, kun vanhemmat juovat ja miten tilannetta valvotaan. (Heino, Korhonen & Possauner 2002.)

Läheisneuvonpidossa puhutaan perheen ongelmista ja yritetään yhdessä etsiä ratkaisu. On epäilty, kuinka nuoret haluavat kertoa asioistaan, mutta kuitenkin luotettu siihen, että nuoren tilanne välittyy aikuisen kautta. Läheisneuvonpitotutkimukseen oli haastateltu nuoria (n=7) usean kerran. Nuorista kuulluksi tulemisen kokemukset olivat huonompia, kuin aikuisten kokemukset nuoren kuulluksi tulemisesta. Nuoret olivat kokeneet hyvänä asiana läheisten mukana olon asioiden pohtimisessa ja suunnittelussa. Nuoren itsensä asettamat tavoitteet toteutuivat paremmin kuin muiden määräämät. Läheisneuvonpitokäsitteistöä he pitivät outona ja vaikeana. Vaikka puhetta on paljon, nuoren puheiden, ajatusten ja kokemusten huomioon ottaminen on heikkoa. (Reinikainen 2007, 11- 75.) Taulukosta 1 ilmenee, kuinka erilaiset voivat olla lapsen ja työntekijän näkemykset.

Taulukko 1. Lapsen toiveet ja työntekijän näkemys (Reinikainen, 2007).

Rantanen (2010) on tutkinut nuorten kokemuksia lastensuojelun avohuollon tukihenkilötoiminnasta. Nuorten (n=8) haastattelujen perusteella kokemukset olivat aluksi negatiivisia ja tukihenkilötoimintaa pidettiin sosiaalihuollon tapana kontrolloida nuorta. Suhtautuminen muuttui positiiviseksi tutustumisen ja luottamuksen kasvaessa. Tämän päivän nuorilta puuttuu yhteisöllinen tuki, kun he ovat irtautumassa lapsuudenkodistaan. Tukihenkilön tehtävänä on ollut antaa nuorille aikaansa ja ohjata tukalissa tilanteissa sekä rohkaista nuorta jatkamaan ja selviytymään normaalista elämästä. (Rantanen 2010.)

Törrösen (2002) tekemän havainnointitutkimuksen nuoret (n=5) olivat olleet aiemmin sijoitettuna ja osastolla muutamasta kuukaudesta seitsemään vuoteen. Työntekijöiden vaihtuvuus voi aiheuttaa välinpitämättömyyttä. Yhteisössä eläminen vaikuttaa yksilöllisiin ihmissuhteisiin, jossa osallisuus on sitä, että otetaan ryhmän jäseneksi. Kun nuorella on merkitykselliset suhteet, he kestävät sellaistaikin, mistä eivät pidä tai ole vapaaehtoisesti sitoutuneet. Nuorelle vanhemmat olivat tärkeitä, vaikka he eivät asuisikaan yhdessä. Itse nuoria kuvattiin valoisiksi ja herttaisiksi, mutta ulkopuolista apua tarvitseviksi. Tutkitun osaston toimintaa ei voi yleistää koskemaan muita lastenkoteja. Lastensuojelun pariin joutuneita saatetaan leimata tahattomasti negatiivisesti. Kaikki eivät muistele huonona aikana lastenkodissa oloaan. Lastensuojelun piiriin kuuluvien omaa näkemystään heidän hyvinvoinnista ei ole juurikaan tutkittu. (Törrönen 2002.)

Pösön (2004) tekemä tutkimuksessa ilmeni, että nuorten kokemuksia arvioivat aikuiset sivuuttaen nuorten omat kokemukset. Nuorilla oli tunne, etteivät työntekijät pitäneet heistä ja kohtelevat nuorta epäoikeudenmukaisesti. Kaikille työntekijät eivät tulleet läheisiksi. Heidän kokemukset eivät olleet myönteisiä eivätkä kielteisiä. Työntekijät eivät ymmärtäneet heitä, mutta huolehtivat käytännön sujumisesta. Sijaishuoltoon tyytyväisyys oli yhteydessä nuorten kokemukseen heidän ja aikuisten välisistä suhteista. (Pösö 2004, 87–91.)

Reinikainen (2002 – 2003) teki tutkimuksen nuorisokodista pois muuttaneista nuorista (n=116). Vähäiseen palautusmäärään (n=62) syy saattoi olla se, ettei haluttu kertoa omasta lastensuojeluasiakkuudesta. Tutkimuksessa

lastensuojelun ensikontakti oli tapahtunut 13–16 vuoden iässä. Vastanneista kaksi kolmasosaa oli sitä mieltä, ettei kodin ulkopuoliset aikuiset puuttuneet heidän tilanteeseen. He olivat varmoja siitä, että vaikeuksista on kuitenkin tiedetty. Itsenäisesti oli haettu apua 13–15 -vuotiaana, jolloin oli ymmärretty, etteivät kotiolot ole normaalia perhearkea ja toivottu jonkun osaavan auttaa. Nuoret ihmettelivät lapsuuden hyvien suhteiden lähisukulaisiin kariutuneen sijoituspäätökseen. Monen mielestä ei edes ollut harkittu sijoitusta sukulaisen luo. (Reinikainen 2009, 14- 44.)

Osalla ei ollut käsitystä nuoruuden tapahtumista. Heille ei ollut annettu apua tapahtumien hahmottamiseksi eikä heillä itsellään ollut keinoja selvittää tapahtumia. Asiakirjoja lukeneet olivat järkyttyneet, kuinka erilaisen kuvan ne antoivat siitä, miten he olivat itse tilanteet kokeneet. Tutkimukseen osallistuneet pitivät tärkeänä, että työntekijä on inhimillinen, osoittaa välittävänsä, kohtelee nuorta yksilöllisesti, osoittaa luottamusta nuorelle ja luo turvallisuuden tunteen. (Reinikainen 2009, 126-151.) Tärkeää on ymmärtää sijoitusta ennen, sen aikaan ja sen jälkeen olevat tapahtumat sekä niiden merkitys nuorelle (Brady 2001, 69; Känkänen & Rainio, 2010).

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMA

Tarkoituksena oli kuvata nuorten kokemuksia asiakaslähtöisyyden toteuttamisesta lastensuojelun palveluissa. Tavoitteena on parantaa palveluiden laatua nostamalla esiin palveluita käyttävien nuorten näkökulma.

Tutkimusongelma on:

1. Miten lastensuojelun palveluissa huomioidaan nuorten osallisuus nuoren näkökulmasta?

5 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN

Molemmilla opinnäytetyön tekijöillä oli halu tehdä opinnäytetyö lastensuojeluasiakkuuden piirissä olevista nuorista ja saada tietoa siitä, miten nuoret kokevat tullessa kuulluksi lastensuojelupäätöksiä tehtäessä. Aiheen valintaan vaikutti, myös kokemukset huostaanotettujen lasten parissa työskentelystä. Hajalan vastaanottokeskuksessa harjoittelun aikana huomasi, kuinka paljon vastaanottokeskukseen tulevista nuorista kaipaa kuuntelijaa ja haluaisi vaikuttaa omien asioiden päätöksen tekoon. Joskus on tietysti perusteltua päättää asioista nuorta kuulematta, silloin kun hän ei omaa parastaan ymmärrä, esimerkiksi huumausaineiden vaikutusten alaisuudessa/riippuvuus tai kykene ajattelemaan asioita selkeästi, esimerkiksi syvän psyykkisen/ fyysisen trauman johdosta.

Lasten ja nuorten parissa tehtävä yhteistyö on haasteellista. Pysyvyyden, jatkuvuuden ja arjen ennustettavuuden on todettu olevan merkityksellistä lasten ja nuorten suotuisalle kehitykselle. Ei ole yhdentekevää, miten lastensuojelun palvelut järjestyvät laadullisesti suhteessa nuoreen. Onnistumista tukevat seikat ovat loppujen lopuksi hyvin yksinkertaisia. Alenius ja Erkkilä toteavat tutkimuksessaan (2010), että nuoria ei ole kuunneltu riittävästi.

Tämä opinnäytetyö oli osatutkimus, joka liittyi laajempaan lapsia ja nuoria käsittelevään Lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnat tutkimushankkeeseen. Työssä selvitetään lastensuojelu- ja nuorisopsykiatrian palveluiden käyttäjien kokemuksia osallisuudesta ja siitä, miten nuoret kokivat tullessa kuulluksi palveluita käyttäessään. Lastensuojelu ja psykiatrian rajapinnat- tutkimushanke kohdentuu hoidon, hoivan ja kasvatuksen kentälle, sinne missä nuori ja perhe ovat läsnä. Tutkimushankkeessa lähestytään lastensuojelun ja psykiatrian rajapinta- ja yhteispintatyöskentelyn problematiikkaa neljän eri tutkimusalueen kautta: asiakas-, työntekijä-, palvelutuotannon ja lainsäädännön näkökulmasta. Hankkeen rahoittaja on Tekes (Lehtiranta 2010, 2).

Turun AMK/ Hyvinvointipalvelut on toimeksiantaja Lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnat – aiheesta tehtävään opinnäytetyölle, toimeksiantosopimus (liite 1).

Hanke on saanut tutkimusluvut Turun Yliopiston eettiseltä toimikunnalta (liite 2), Salon kaupungilta (liite 3) Rasion ja sosiaali- ja terveystieteiden keskukselta (liite 4).

Tietoa aikaisemmista tutkimuksista kerättiin Internetin tietokantoja hyväksi käyttäen, joita oli Medic, Thesus ja Nelli. Internetin tietokannasta löytyi paljon lähteitä, joista osa oli tutkittua ja osa olettamusta. Lastensuojeluun liittyvät lähteet rajattiin maksimissaan kymmenen vuotta vanhoihin julkaisuihin. Medicistä saatiin hakusanalla *nuorten mielenterveys* yli tuhat hakutulosta ja Thesuksesta hakusanalla *lapsen kuuleminen/lapsi* satoja hakutuloksia. Tulokset liitteessä 5. Valitut tulokset esiteltiin luokalle, opponenteille ja ohjaajille kirjallisuuskatsauksen yhteydessä keväällä 2011. Ohjaajilta ja opponenteilta saadun palautteen perusteella aikaisempia tutkimuksia tutkittiin ja rajattiin kriittisemmin.

Halutessa tietää tutkittavan ihmisen ajatuksista ja toimintatavoista on hyvä kysyä sitä häneltä. Postikyselyn heikkoutena on vastauksen ymmärrettävyys ja toisaalta myöskin se, kuinka vastaaja kysymyksen ymmärtää. Osaako vastaaja ilmaista itseään kyselyn lähettäjän tarkoittamalla tavalla. Toisaalta postikyselyssä ongelmaksi nousee kyselylomakkeeseen vastaamattomat ja avoimien kysymysten niukat vastaukset. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 74-76.)

Kyselytutkimus on hyvä metodi tutkijan pystyessä itse etukäteen valikoimaan kysymykset, joita tutkittaville esitetään samoin tutkittaessa suurta joukkoa. Kyselyssä tutkija sijoittaa kysymykset samaan lomakkeeseen, jakaen lomakkeet vastaajille postin välityksellä. Kyselylomakkeen avulla saadaan suurempi otanta kerralla, kuin esimerkiksi haastatteluilla. (Routio 2007, 6-7.)

Olemassa olevien mittareiden käytölle on puoltavia tekijöitä, koska aikaisemmin käytössä ollut mittari mahdollistaa saatujen tutkimustulosten vertailun aikaisempiin tutkimustuloksiin ja näin ollen voidaan vahvistaa hoitotieteellisiä tutkimustuloksia entisestään, mikä tekee saadusta mittaustuloksesta entistä validimman. Sopivan mittarin löydyttyä täytyy arvioida sen sopivuus kyseiseen tutkimukseen, joka selviää esitutkimuksella. (Krause & Kiikkala 1996, 110.)

Tutkimusmenetelmänä käytetään kyselylomaketta (liite 6), joka on laadittu aikaisemman kirjallisuuden ja tutkimuksen perusteella. Kyselytutkimuksen avulla saadaan selvitettyä, kuinka moni nuorista oli pystynyt vaikuttamaan häntä koskeviin päätöksiin ja tietoa saatiin myös kokemuksista lastensuojelun asiakkuuden piirissä. Nuorten kyselylomakkeessa oli 19 kysymystä. Kysymyksissä 1-3 kartoitettiin vastaajan ikä, sukupuoli ja se kuinka monen aikuisen kanssa nuori oli joutunut asioistaan keskustelemaan ollessaan lastensuojelupalveluiden asiakkaana.

Suljetuissa kysymyksissä vastausvaihtoehto on määritelty valmiiksi ja avoimissa kysymyksissä vastaaja saa itse päättää miten vastaa. Kiinteät tulokset on helppo analysoida, mutta siinä on vaarana, ettei tutkija huomaa mahdollisia muita vastausvaihtoehtoja. (Routio 2007, 7.) Suljettuja väittämiä ovat väittämät 4-16, joihin vastaus on kyllä/ei.

Avoimet kysymykset ovat paikallaan silloin, kun halutaan tietää mielipide tai parannusehdotuksia tutkittavaan asiaan. Avoimien kysymysten vastaukset ovat työläämpiä analysoida ja luokitella. (Puhakka 2005, 18.) Avoimissa kysymyksissä (17–19) kartoitettiin nuorten syitä lastensuojelutyöntekijän tapaamiseen, nuorten hyvät ja huonot kokemukset/ puolet lastensuojelusta ja nuorten parannusehdotuksia lastensuojelun toimintaan. Avoimissa kysymyksissä nuori voi kertoa omin sanoin itseään koskevista kokemuksistaan, kysymysten tuloksia selkeyttämään tehtiin kuviot.

Tutkittaville on ilmoitettava tutkimuksen tutkijan nimi ja tutkimuksessa esitettyihin kysymyksiin vastaaminen on vapaaehtoista (Routio 2007, 10). Kaikissa tutkimuksen vaiheissa noudatettiin tutkimuseettisiä periaatteita ja osallistujien oikeudet turvattiin (Axelin, Ritmala-Castren & Leino-Kilpi, 2011). Vastaajille tulee ilmoittaa tutkimuksen toimeksiantaja, jos siitä ei koidu tutkimukselle mitään haittaa (Routio 2007, 10). Useimmiten tutkimuksilla on nimekäs tukihenkilö, joka nostaa vastausprosenttia. Tutkijan tulee ilmoittaa määräaika mihin mennessä hän toivoo vastaukset palautettavan. (Krause 1996, 111.)

Nuorelle ja hänen vanhemmalle/ huoltajalle olivat omat saatekirjeet (liite 7), joissa ilmoitettiin tutkimuksen tekijät, toteuttaja, rahoittaja ja lupa tutkimuksen tekoon. Kirjeestä ilmeni tutkimuksen tarkoitus, toteutustapa ja miten saatuja tutkimustuloksia oli tarkoitus käyttää. Mukana olivat täyttöohjeet ja palautuskuori, jonka postimaksu oli maksettu. Huoltajan saatekirjeessä oli palautusohjeet.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat lastensuojelun palveluita käyttäneet 1994–1999 syntyneet nuoret Salossa ja Raisiossa. Toimipaikat ovat ilmoittaneet heidän palvelujaan käyttävien määräksi 283 nuorta. Salossa nuoria lastensuojelun palvelujen käyttäjiä oli 163 ja Raisiossa 120. Turun ammattikorkeakoululta on toimitettu kyselyt toimipaikoille, jotka lähettivät ne edelleen nuorille ja huoltajille helmi-maaliskuun 2011 aikana. Lähetetyt kyselylomakkeet antoivat vastaajille mahdollisuuden vaikuttaa anonyymisti tutkimukseen.

Analyysin tarkoitus on tuottaa mahdollisimman selkeä, sanallinen ja tiivis tuotos tutkittavasta ilmiöstä. Tarkoitus on lisätä informaatioarvoa ja saada hajanaisestakin tuloksesta selkeä kokonaisuus. Näin ollen analyysillä voidaan tehdä luotettavia ja selkeitä johtopäätöksiä. (Silius 2005, 3.) Lopputuloksena saadaan tutkittavaa ilmiötä kuvaava tuloksia selkeyttävä kuvio. On esitetty määritelmiä, joiden mukaan laadullinen sisällönanalyysi loppuu siihen, kun kysytään kuinka monta kertaa tutkittava asia ilmenee aineistossa. (Tanskanen 2002, 2.)

Sisällönanalyysissä voidaan erottaa kaksi analysointi tapaa: sisällön analyysi ja sisällön erittely. Sisällönanalyysillä on tarkoitus kuvata dokumenttien sisältöä sanallisesti. Analyysiä voidaan jatkaa myös siten, että aineistosta, joka on kuvattu sanallisesti, voidaan tuottaa myös määrällisiä tuloksia. Analyysiyksikkö voi olla, joko sana, lause tai ajatuskokonaisuus ja sivujen määrä/ kirjain riippuen tutkimustehtävästä. (Silius 2005, 4.)

Avoimet kysymykset analysoidaan sisällön analyysin avulla, jonka avulla tieto tiivistetään niin, että tutkittava asia voidaan kuvailla lyhyesti ja yleistävästi.

Sisällönanalyysi on tieteellinen metodi, joka on sisällön tieteellistä tutkimusta verbaalisesti, symbolisesti kommunikatiivisesti tuotetusta datasta (Silius 2005, 2). Menetelmää voidaan käyttää puheiden, dialogien, kirjojen, raporttien artikkeleiden ja muiden kirjallisten tuotosten analysointiin. Sisällön analyysi menetelmää käytetään usein hoitotieteellisissä tutkimuksissa. Sisällön analyysin avulla on mahdollista kuvailla, kvantifioida ja järjestää tutkittavia ilmiöitä. (Tanskanen 2002, 1.) Tavoitteena on systemaattinen ja objektiivinen dokumenttien analysointi (Silius 2005, 2).

Tutkimusmetodina työssä on määrällinen ja laadullinen tutkimusmetodi, koska tutkimuksella halutaan saada vastauksia määrällisesti esimerkiksi kuinka moni nuorista on itseään ilmaissut ja vastaavasti myöskin laadullisesti halutaan tietää millaisia ilmaisuja nuorilta on tutkimuskysymyksiin tullut.

Aineiston analyysissä kysymykset 1-3 oli selitettäviä muuttujia, joiden avulla haettiin tietoa nuoren ikään, sukupuoleen ja lastensuojelukäyntien määrään. Kysymykset 1-3 analysoitiin tilastollisesti. Tilastolliset analyysit tehtiin laittamalla tulokset taulukkoon, jonka avulla voitiin laskea lastensuojelukäyntien määrä ikäkausittain ja sukupuolen mukaan. Tulokset on ilmoitettu frekvensseinä, koska ne antavat tutkimustuloksista selkeämmän kuvan kuin prosentit.

Kysymykset 4-16 ovat suljettuja väittämiä, joihin vastausvaihtoehdot kyllä/ei oli annettu valmiiksi. Tuloksilla kartoitettiin nuorten kokemuksia tiedon saannista, hoidon asiakaslähtöisyydestä ja hoidon vaikuttavuudesta lastensuojelussa. Aineiston analyysissä kysymykset 4-16 olivat suljettuja väittämiä, jotka analysoitiin tilastollisesti asettamalla ne taulukkoon vastausvaihtoehtojen kanssa. Jokaisen väittämän jälkeen laitettiin numeraaliset merkinnät selkeyttämään vastaajien määrää. Koska vastaajien määrän ollessa näin pieni (n=18) ei prosentuaalista laskentaa vastaajista tehty. Kyllä/ ei vastaukset on ilmoitettu frekvenssein taulukoissa. Väittämät 4-16 on eritelty taulukoissa eri otsikoiden alle sen mukaan, mitä väittämä koskee. Taulukoissa väittämät on eritelty seuraavasti: Lastensuojelupalveluita käyttävien nuorten kokemukset tiedonsaannista, lastensuojelupalveluita käyttävien nuorten kokemukset

asiakaslähtöisyydestä ja lastensuojelupalveluita käyttävien nuorten kokemukset hoidon vaikuttavuudesta.

Loput kysymykset 17–19 ovat avoimia kysymyksiä, joihin nuori voi kertoa omin sanoin kokemuksistaan. Kysymykset 17–19 analysoitiin sisällön analyysin avulla, keskittyen aineistolähtöiseen analysointiin.

Kyselyn palautusaika oli huhtikuun 2011 loppuun. Kyselylomakkeita lähetettiin 283 nuorelle ja vastauksia tuli 18 kappaletta. Tutkittavat ja tutkimuksen tekijät eivät olleet missään vaiheessa tekemissä keskenään eli tutkittavien henkilöllisyys tai asuinpaikka ei paljastu.

Aineiston analysoiminen aloitettiin lukemalla vastaukset läpi ja keskittymällä etsimään tutkimuskysymykseen vastaavia ilmauksia. Aineistot koottiin sanatarkasti taulukkoon, jonka jälkeen aineisto pelkistettiin säilyttäen alkuperäisen ilmauksen tarkoitus. Pelkistetyt ja samaa tarkoittavat ilmaukset jaoteltiin omiksi alaluokikseen. Samansisältöiset alaluokat yhdistettiin toisiinsa ja näin saatiin muodostettua yläluokat. Pääluokkaa kuvaa syyt ja alaluokkia kuvaavat syyt, jotka ovat johtaneet siihen, että nuori käy lastensuojelutyöntekijän luona. Kuvioita selkeyttämään on laitettu nuorten vastausfrekvenssit.

Kyselyt purettiin auki kesän ja syksyn 2011 aikana. Aineisto hävitetään tutkimustulosten julkaisun jälkeen. Tutkimustuloksista tiedotetaan kirjallisesti ja suullisesti osallistuneisiin organisaatioihin. Tulokset raportoidaan joulukuussa 2011 ja ne julkaistaan Turun ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa 2012 keväällä.

6 TULOKSET

Nuorin vastaajista oli 10 vuotias ja vanhin 18 vuotias. Vastaajista 12-vuotiaita oli eniten (f=4). Suurin osa vastaajista oli poikia (f=11) ja tyttöjen osuus oli (f=6). Pojilla ilmoitettuja lastensuojelukäyntejä oli yhteensä 69 ja tytöillä vastaava luku oli 32. Yksi nuori jätti vastaamatta kysymyksiin 1-3, vaikka muihin kysymyksiin vastasi. Vastaukset on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Nuorten lastensuojelukäynnit sukupuolittain.

Ikä	tyttö f	poika f	lastensuojelukäynnit f
10	1		-
12	1		10
12		3	yli 20
13	1		-
13		2	5
14		1	9
15	1		15
15		2	12
16	1		-
16		2	13
17	1		7
18		1	10
vastanneita yhteensä	6	11	
tyhjä	1		

Taulukossa 3 on esitelty nuorten kokemukset tiedon saannista. Kokemukset olivat positiivisia ja suurin osa nuorista (f=12) tiesi miksi oli lastensuojelun asiakkaana. Nuoret (f=12) tiesivät, kuka sosiaalityöntekijä vastasi ja hoiti heidän asioitaan. Nuorelle (f=12) oli vielä käyntien jälkeenkin epäselvää, kuinka heidän hoitonsa jatkuu tulevaisuudessa.

Taulukko 3. Lastensuojelupalveluita käyttävien nuorten kokemukset tiedon saannista.

	kyllä	ei	kyllä/ei
	f	f	f
Kyllä tiedän miksi olen lastensuojelun asiakkaana (n=18)	12	5	1
Tiedän kuka on minun asioistani vastaava sosiaalihenkilö (n=17)	12	6	-
Tiedän, miten hoitoni jatkuu tulevaisuudessa. (n=18)	6	12	-

Taulukosta 4 selviää nuorten mielipiteet siitä, kuinka asiakaslähtöisesti lastensuojelutyöntekijät työskentelevät. Nuorista (f=10) koki voineensa puhua tärkeistä asioista sosiaalityöntekijän kanssa. Nuorista (f=13) tuntui, etteivät sosiaalityöntekijät ymmärrä heidän toiveita ja ajatuksia. Tapaamisista oli sovittu nuoren (f=6) kanssa. Nuorista (f=11) tunsu, ettei tapaamisia järjestetty heille sopivaan aikaan ja sopivassa paikassa. Keskustelu aiheina olivat nuorelle (f=8) tärkeät asiat. Nuorten (f=6) mielestä sosiaalihuollon työntekijöille oli vaikea puhua ja nuorten (f=7) mielipiteitä kuunneltiin, mutta nuorten (f=9) mielestä vanhempien ja huoltajien mielipiteitä oli kuunneltu.

Taulukko 4. Lastensuojelupalveluita käyttävien nuorten kokemukset asiakaslähtöisyydestä.

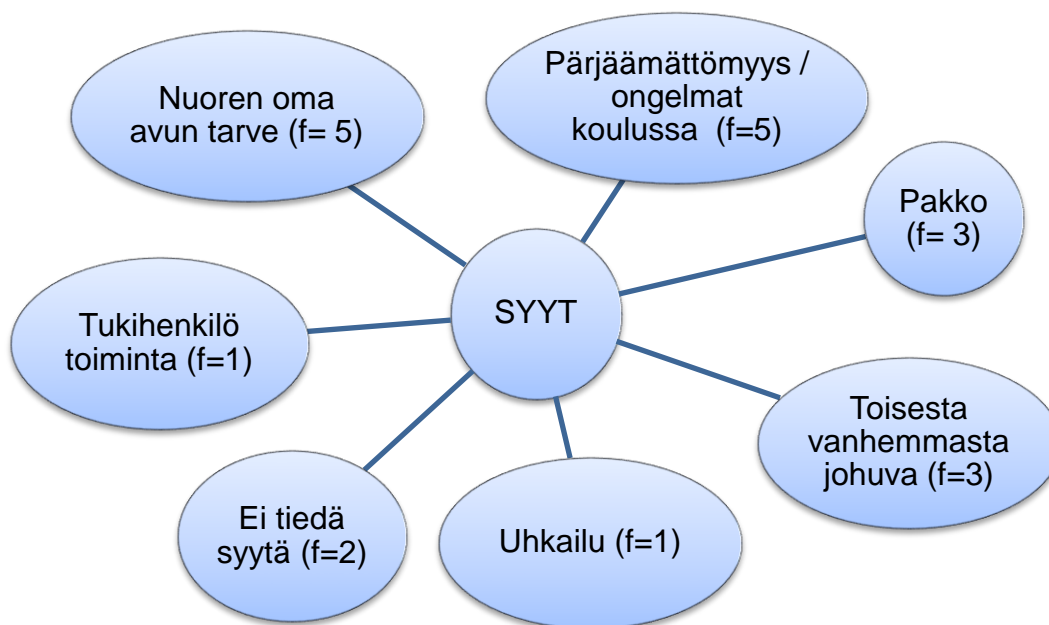
	kyllä	ei	kyllä/ei
	f	f	f
Olen voinut puhua minulle tärkeistä asioista sosiaalityöntekijän kanssa (n=18)	10	7	1
Tunnen, että työntekijät ymmärtävät toiveitani ja ajatuksiani (n=18)	4	13	1
Tapaamisista työntekijöiden kanssa on sovittu kanssani (n=17)	6	10	1
Käynnit järjestettiin minulle sopivaan aikaan ja sopivassa paikassa (n=17)	6	11	-
Tapaamisessa puhuttiin minulle tärkeistä asioista (n=17)	8	7	2
Minun on ollut vaikea puhua työntekijöille (n=18)	6	11	1
Mielipiteeni on huomioitu, kun puhutaan minulle tärkeistä asioista (n=18)	7	10	1
Vanhempieni/hoitajieni mielipiteitä kuunneltiin, kun tehtiin päätöksiä minua koskevista (n=17)	9	7	1

Taulukossa 5 voidaan nähdä nuorten mielipiteet lastensuojelun asiakkuuden vaikuttavuudesta. Yli puolet nuorista tiesi, miksi olivat lastensuojeluasiakkuuden piirissä. Moni vastaajista (f=10) koki, ettei nuori tai hänen perheensä ole saanut apua käynneistä lastensuojelutyöntekijän luona ja elämä oli suunnilleen samanlaista, kuin ennen lastensuojelun palvelujen piirin tuloakin (f=8).

Taulukko 5. Lastensuojelupalveluita käyttävien nuorten kokemukset hoidon vaikuttavuudesta.

	kyllä	ei	kyllä/ei
	f	f	f
Käynnit lastensuojelun työntekijän luona ovat auttaneet minua ja perhettäni (n=17)	7	10	-
Elämäni on suunnilleen samanlaista nyt kuin silloin, kun tulin lastensuojelun asiakkaaksi (n=18)	8	9	1

Nuorista (n=13) kertoi syistä, jonka takia hän käy lastensuojelutyöntekijän luona. Vastaamatta jätti nuorista (n=5). Tulokset on selkeytetty ja esitelty kuviossa 2.

Kuvio 2. Tärkeimmät syyt lastensuojelutyöntekijän tapaamiseen.

Tärkeimmäksi asiaksi, miksi nuori on lastensuojelun asiakkaana, nousi selkeästi kotona ja/tai koulussa pärjäämättömyys (f=5), nuorista (f=5) koki tarvitsevansa apua oman itsensä vuoksi. Nuorista (f=3) koki, että heidät on pakotettu tapamaan lastensuojelun työntekijää. Muutama nuori (f=3) kävi lastensuojelussa vanhemmasta johtuvan syyn takia. Tukihenkilöä kävi tapaamassa nuori (f=1). Nuorista (f=1) koki, että häntä on uhattu lastensuojelun toimesta. Lastensuojelun työntekijän tapaamisiin ei tiennyt syytä nuorta (f=2).

Koulussa pärjäämättömyyteen syitä oli (f=5) osalla nuorista. Yhdessä kohtaa myös opettajan takia luokan keskeytys nostettiin esille.

”Koulu, viimevuotinen opettaja/ jätin luokan kesken, aloitin uudelleen saman luokan eri open kanssa”.

Myös nuoren (f=5) oman henkisen/ fyysisen avun tarve, oli syynä lastensuojelun palveluiden käyttöön.

"Neuvottelemaan minun omista asioista".

"Olin vähän heikkohermo".

Nuorista (f=3) koki, että hänet pakotettiin käymään lastensuojelutyöntekijän luona.

"Laki pakottaa".

Nuorista (f=3) tapasi lastensuojelun työntekijää selkeästi toisesta vanhemmastaan johtuen. Syynä oli esimerkiksi toisen vanhemman kuolema.

"Isäni kuoli".

Nuoren (f=1) tapaamiset lastensuojelun työntekijän kanssa oli johtuneet tukihenkilön tapaamisesta.

"Tukihenkilö juttujen takia".

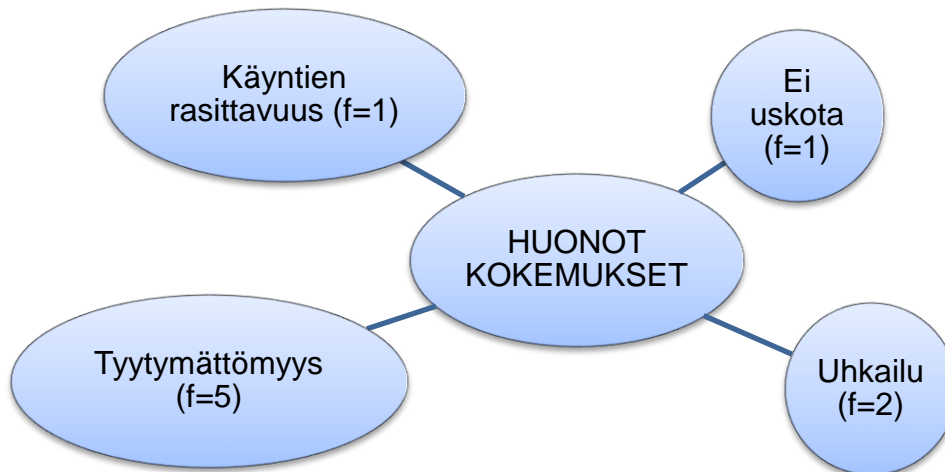
Nuorista (f=1) koki, että häntä on uhkailtu lastensuojelun puolelta, jos hän ei mene tapaamaan lastensuojelun työntekijää.

"Uhkaavat huostaanotolla jos ei tule".

Nuorista (f=2) ei tiedä syytä, miksi käy lastensuojelun työntekijän luona tai nuori ei ollut nähnyt työntekijää aikoihin.

"En tunne siihen tärkeitä syitä, koska matkat ja pitkät päivät ovat rasittavia".

Vastauksia nuoren kokemuksista avun saamisesta/ hakemisesta saatiin nuorilta (n=12) ja kysymykseen jätti vastaamatta osa nuorista (n=6). Vastaukset jakautuivat huonoihin (f=9) kokemuksiin kuvio 3 ja hyviin (f=5) kokemuksiin kuvio 4.

Kuvio 3. Nuorten huonot kokemukset avun saamisesta lastensuojelusta.

Nuorten huonot kokemukset liittyivät siihen, miten nuoria oli kohdeltu lastensuojelussa. Nuorista moni oli hoitoon tyytymätön (f=5), koki uhkailua (f=2), piti käyntejä rasittavana (f=1) ja koki ettei lastensuojelussa uskota (f=1) nuorta.

Lastensuojelun palveluun tyytymättömät nuoret (f=5) eivät olleet saaneet apua, vaikka työntekijät olivat halunneet auttaa. He toivoivat, että lastensuojelun työntekijät olisivat jättäneet heidät rauhaan.

”Apua ei ole tullut, vaikka lastensuojelun työntekijät ovat mukama halunneet auttaa. En olisi mitään apua tarvinnutkaan. Olisivat vaan jättäneet rauhaan”.

Nuorista (f=2) koki, että heitä on lastensuojelun työntekijä uhkailtu ja pyydetty tapaamisiin kesken koulupäivien.

”En ole tarvinnut apua. Minua on kurjistettu ja uhkailtu

lastensuojelusta huostaanotolla, jollen tule keskenkoulupäivän tapaamisiin”.

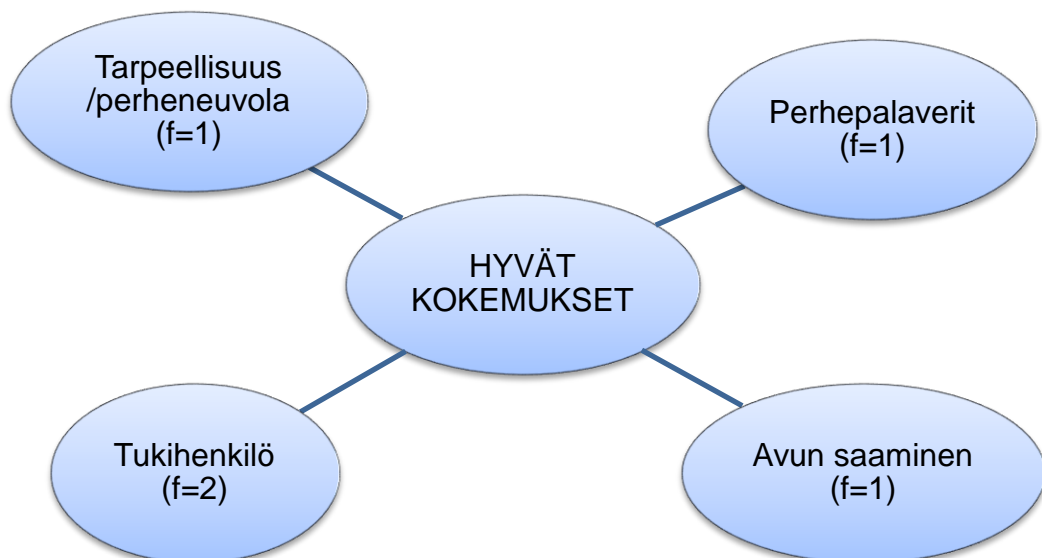
Lastensuojelun tapaamisia ei pidetty tarpeellisena ja käynnit koettiin rasittaviksi (f=1). Enemminkin koettiin ongelmallisesksi käynnit lastensuojelussa.

”Todella huonoja, enkä tavallaan tarvitsisi apua , koska se vaan rasittaa elämääni. Monelta taholta mitään ongelmia ei nykyisin olisi ellei tarvitsis käydä missään, vaan saisi elää normaalia rauhallista elämää”.

Nuoresta(f=1) tuntui, että hänen puheita vääristeltiin ja tuli tunne ettei häntä uskota.

”Sosiaalitoimessa lopulta uskottiin. Aluksi puheita väännettiin, painostettiin”.

Nuorten (f=5) hyvät kokemukset liittyivät tukihenkilön (f=2) ja perheneuvolan toimintaan (f=1), myös perhepalaverit (f=1) ja avun saaminen (f=1) koettiin hyväksi. Vastaamatta kysymykseen jätti (f= 6). Tulokset selkeytetty kuviossa 4.

Kuvio 4. Nuorten hyvät kokemukset avun saamisesta lastensuojelusta.

Lastensuojelusta kokemukset oli hyviä liittyen tukihenkilön toimintaan (f=2) sekä silloin, kun palvelu koettiin itselle tarpeelliseksi (f=1) ja oli koettu, että lastensuojelusta saa apua (f=1). Perhepalaverihin (f=1) oltiin tyytyväisiä.

Hyvinä kokemuksina koettiin tukihenkilö toiminta (f=2).

”Tukihenkilö tuli tosi nopeasti ja se on auttanut”.

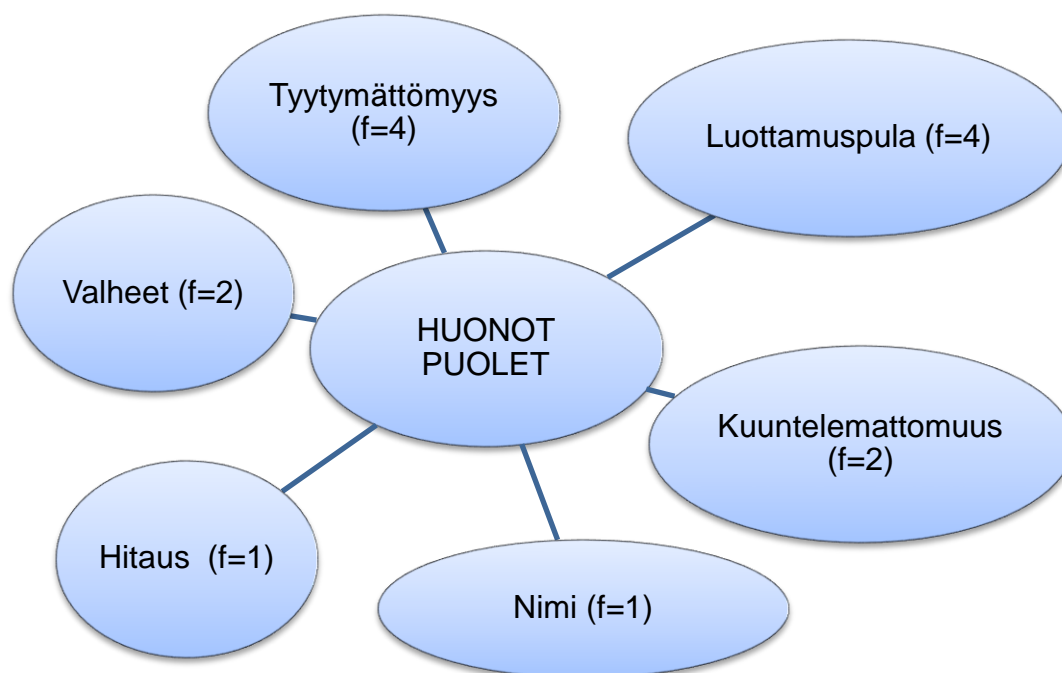
Hyvinä kokemuksena nuoret kokivat perhepalaverit (f=1), joissa keskusteltiin nuoren ja hänen perhettään koskevista asioista.

”Istumme huoneessa ja keskustelemme perhettä koskevista asioista. Paikalla on useampi lastensuojelun työntekijä. Myös äiti on paikalla minun ja parin sisarukseni lisäksi”.

Nuoret koki lastensuojelun tarjoaman avun itselleen tarpeelliseksi (f=1) ja sieltä saatu apu oli auttanut heidän omiin ongelmiin (f=1).

”Avun saaminen ja hakeminen lähtee aina itsestä ja se on hyväniin. Kun minulle tulee huono olo otan yhteyttä perheneuvolan työntekijään”.

Nuoren (n=15) mielipidettä lastensuojelun huonoista ja hyvistä puolista sekä parannusehdotuksista selvitettiin yhdellä kysymyksellä. Vastaamatta jätti (n=3) nuorta. Vastaukset on eritelty ja tuloksia selkeyttämään tehtiin kuviot 5-7. Lastensuojelun huonot puolet tulevat esille kuviossa 5.

Kuvio 5. Nuorten näkökulma lastensuojelun huonoista puolista.

Nuorista (n=14) antoi palautetta lastensuojelun huonoista puolista. Lastensuojelun palveluihin oltiin tyytymättömiä (f=4) eikä niihin luotettu (f=4). Lastensuojelun työntekijät eivät kuuntele (f=2) ja valehtelevat (f=2). Lastensuojelun toiminta on hidasta (f=1). Itse lastensuojelun nimi (f=1) ei ole kuvaava lastensuojelulle.

Lastensuojelun palveluissa oltiin tyytymättömiä (f= 4) tapamiskertojen määrään ja työntekijöiden käyttäytymiseen nuoria kohtaan.

”Tapaamisia vähemmän ja harvemmin. ... koska hiton sossua ja lastensuojelijat määräävät itse kaiken eivätkä anna suunvuoroa muille”.

Nuorten mielipide huonoista puolista oli, etteivät lastensuojelutyöntekijät luottaneet nuoriin (f=4) eivätkä kuunnelleet (f=2) heitä.

”En haluaisi asua lastenkodissa”.

”... Kuunneltaisiin enemmän vanhempia ja lasta, koska hiton sossua ja lastensuojelijat ... eivät anna suunvuoroa muille”.

Nuoret (f= 2) toivoivat, etteivät lastensuojelun työntekijät keksisi valheita.

”Eivät keksisi valheita”.

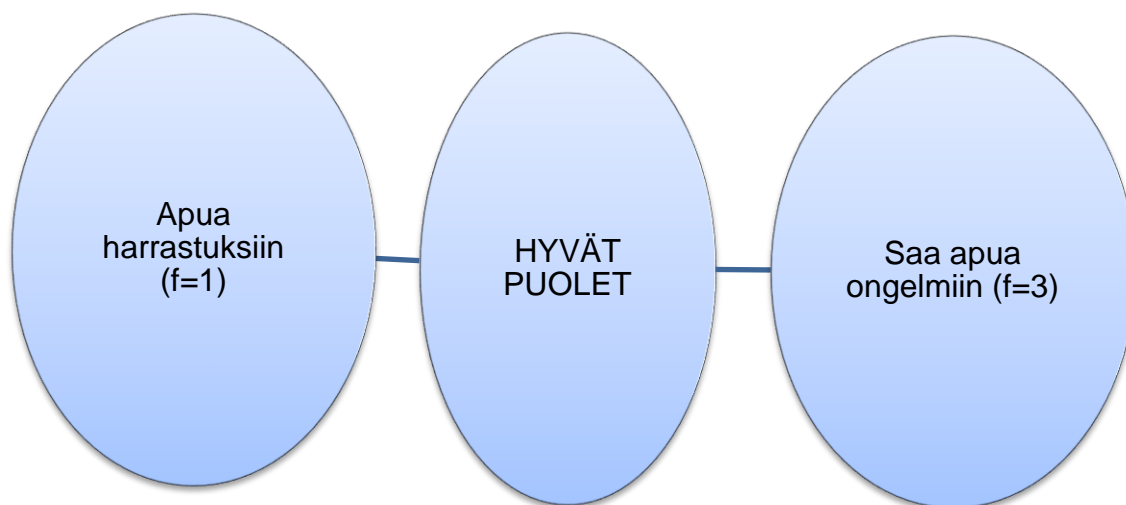
Nuori (f=1)koki, ettei saanut tarpeeksi nopeasti apua lastensuojelusta.

”... huonoa on hitaus jossain asioissa”.

Lastensuojelun nimeä huonona piti nuori (f=1).

”Hyviä puolia ei ole. Nimi lastensuojelu ei ole lastensuojelulle oikea...”.

Lastensuojelun hyviä (f=4) puolia selkeyttämään tehtiin kuvio 6.

Kuvio 6. Nuorten näkökulma lastensuojelun hyvistä puolista.

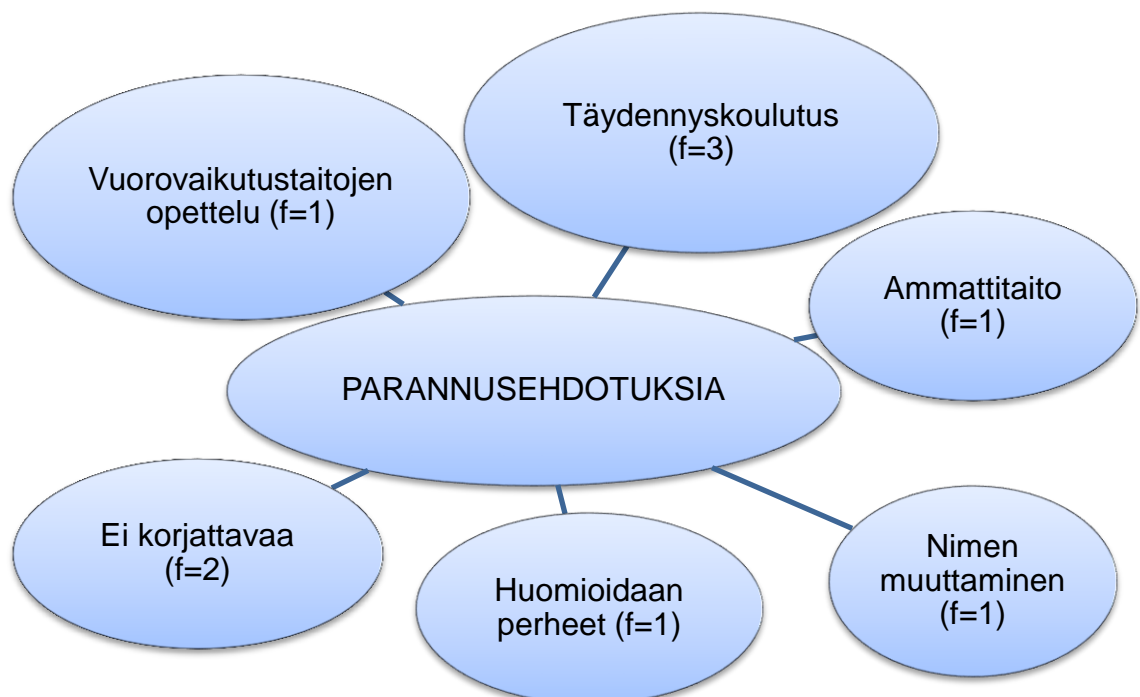
Nuorista (n=4) antoi palautetta lastensuojelun hyvistä puolista. Selkeästi hyviä puolia oli vähemmän kuin huonoja. Hyvänä puolen nuori koki oikeanlaisen avun saamisen (f=3), jonka avulla pääsee vaikeimman asian yli.

”Hyviä puolia siinä on mm. että saa apua juuri sen verran että pääsee vaikeimmista asioista yli”.

Nuori koki hyvänä puolena sen, että häntä on avustettu harrastuksissa (f=1) lastensuojelun toimesta.

”Avustettiin harrastuksissa...”.

Merkittävää kritiikkiä vastauslomakkeisiin oli kirjoitettu lastensuojeluhenkilöstön ammattitaitoon tai paremminkin sen puuteeseen liittyen. Samoin koettiin luottamuspulaa nuoren ja lastensuojeluhenkilökunnan välillä. Nuoren ehdotukset korjaus- tai parannuskeinoiksi ovat kuviossa 7.

Kuvio 7. Nuorten ehdottamia lastensuojelun parannusehdotuksia.

Mielipidevastauksissa nuorista kirjoitti parannusehdotuksia (n=9). Niissä nousi esille lastensuojeluhenkilöstön täydennyskoulutus (f=3) liittyen ammattitaitoon (f=1) ja vuorovaikutustaitojen opetteluun (f=1). Perheitä pitäisi huomioida (f=1) paremmin ja lastensuojelun nimi muuttua (f=1). Lastensuojelussa ei ole korjattavaa (f=2).

Lastensuojelun henkilökunta täydennyskoulutukseen (f=3), jossa opetetaan vuorovaikutustaitoja (f=1) ja ammattitaitoa (f=1), miten kohdataan toinen ihminen

”Työntekijät täydennyskurssille päivittämään tietojaan ja taitojaan”.
”...Lastensuojelun työntekijät koulunpenkille, opettelemaan miten kohdataan ihminen”.

Nuorista (f=2) oli tyytyväisiä saamiinsa palveluihin. Heidän mielestä lastensuojelussa ei ole korjattavaa.

”Ei mitään korjattavaa”.

Perheiden kokonaisvaltaista huomiointia (f=1) toivottin myös.

”... Kuunneltaisiin enemmän vanhempia ja lasta...”.

Lastensuojelun nimen muuttaminen (f=1) tuli esille.

”...Nimi lastensuojelu ei ole lastensuojelulle oikea. Sen nimi pitäisi siis muuttaa, ...”.

7 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimus on arvoperustaista ja inhimillistä toimintaa. Eettisyys on tärkeä tutkimuksissa, joissa käytetään ihmistä tietolähteenä ja tutkitaan toiminnan inhimillisyyttä. Tutkimusetiikan perusteena on tehdä eettisesti luotettava ja hyvä tutkimus. (Leino-Kilpi 2010, 361–362.)

Aina nuoren kohtaaminen ei ole mielekästä tai mahdollista, on eettisyys ratkaistava aineiston käsittelyssä ja analysoinnissa. Tämä toteutuu niin, että käytetään nuoren itsensä tuottamia aineistoja. Luonnollisilla aineistoilla saadaan nuoren oma ääni kuuluviin. Paras kuva nuoren kokemuksista olisi saatu henkilökohtaisilla haastatteluilla. (Kallio 2010 170-171.)

Eettistä vastuuta määriteltäessä ei tiedetä, moniko nuorten huoltajista on vaikuttanut nuoren päätökseen vastata tutkimuskyselyyn. Tutkittaville lähteneessä saatekirjeessä kerrottiin millä tavalla, miksi ja mitä tarkoitusta varten nuorilta haluttiin kerätä tietoa. (Kallio 2010, 175- 176.) Tutkimuksen nuoret olivat 12-17 vuotiaita, joten teoriassa heillä oli mahdollisuus itsellä päättää osallistuivatko tutkimukseen.

Tutkimus aloitettiin tutkimussuunnitelman tekemisestä ja tutkimusluvan saamisesta. Tutkimusluvat on saatu Turun yliopiston eettiseltä toimikunnalta, Salon kaupungin sosiaalihoitajalta ja Raison sosiaali- ja terveysvirastosta. Tutkittavia informoitiin kyselylomakkeen mukana seuranneessa saatekirjeessä (liite 7). Samassa kirjeessä kerrottiin vastaamisen vapaaehtoisuudesta ja luottamuksellisuudesta.

Tutkittaville ilmoitettiin tutkimuksen tekijöiden nimet ja tutkimuksessa esitettyihin kysymyksiin vastaaminen oli vapaaehtoista. Tutkittavat ja tutkimuksen tekijät eivät olleet missään vaiheessa tekemissä keskenään eli tutkittavien henkilöllisyys tai asuinpaikka ei paljastu. Yksittäistä vastaajaa ei tunnista annetuista vastauksista. Tutkimukseen osallistumisestaan suostumuksensa kohdehenkilöt antoivat vastaamalla kyselyyn. Lomakkeita pääsi lukemaan vain tutkimukseen osallistuneet tutkimuksen tekijät. Lomakkeet hävitetään tutkimuksen valmistuttua.

Tutkimuksen tarkoituksena oli saada tietoa, miten nuoria on kohdeltu lastensuojelun palveluiden piirissä. Kohde ryhmänä oli lastensuojelun palveluita käyttävät 12-17 vuotiaat salolais- ja raisiolaisnuoret. Lastensuojelu toimipisteet toimittivat kyselyt nuorille eteenpäin

Tutkimuksen tekijät perehtyivät ensin aikaisempiin lastensuojelua käsitteleviin tutkimuksiin ja muuhun kirjallisuuteen. Saatuja aineistoja tarkasteltiin kriittisesti laatimalla niistä kirjallisuuskatsaus. Käytetyt tutkimukset ja muu kirjallisuus on tarkasti merkattu työhön.

Postikyselyssä tutkimuksen tekijällä ja tutkittavalla ei ole fyysistä kontaktia toisiaan kohtaan, tämän perusteella tutkittava säilyttää anonyymiutensa. Nuorta ei tavattu/ haastateltu tutkimusta tehtäessä, jolloin tutkittavat ovat olleet tutkimuksen tekijän mielikuvissa vain palautettujen aineistojen kautta. Näin tehtäessä ei voida hyödyntää tutkimuksen tekijän omia havaintoja (Kallio 2010, 171).

Aineisto kerättiin Salon ja Raision lastensuojelun palveluita käyttäviltä nuorilta. Kyseiset toimipisteet lähettivät kyselylomakkeet nuorille (n=283) helmimaaliskuussa 2011. Palautusaikaa kyselylle oli huhtikuun 2011 loppuun. Vastauksia tuli 18 kappaletta. Tutkimusaineistoa palautui tutkimuksen tekijöille vähemmän, kuin oli odotettu, joten vastaukset eivät ole yleistettävissä. Tutkimus on mahdollista toistaa toisella nuorisoryhmällä.

Kesän ja syksyn 2011 aikana tutkimuksen tekijät tahoiltaan kirjoittivat tulokset auki ja litteroivat ne. Tämän jälkeen niitä verrattiin ja yksinkertaistettiin kuvioin ja taulukoin. Saatu tieto analysoitiin, tulokset raportoitiin joulukuussa 2011 ja julkaistaan Turun ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa 2012 keväällä.

Määrällistä aineistoa analysoitaessa käytetään menetelmänä tilastollisia kuvailu- ja analyysimenetelmiä. Menetelmien valintaan vaikuttaa aineiston luonne, tutkimus ongelma, muuttujien lukumäärä, mittamuoto ja laatu. (Krause 1996, 119.) Laadullisen tutkimuksen kokonaispiirteet tulisi ottaa huomioon arvioitaessa tutkimuksen validiteettia ja reliabiliteettia. Laadullisella tutkimuksella tarkoitetaankin ilmiön merkityksen ja tarkoituksen tutkimusta, jota

käytetään yhdessä määrällisen tutkimuksen kanssa, jonka avulla voidaan tutkia suuria joukkoja kerralla esimerkiksi kirjekyselyiden tai haastattelujen avulla. Yleisesti voidaan ajatellakin niin, että sisällön analyysin luotettavuus on yhteydessä aineiston keruun luotettavuuteen. (Hiller-Ikonen 2002, 3.)

Laadullista tutkimusta käytetään määrällisen tutkimuksen niin sanotusti esikokeena aiottujen mittavien seikkojen testaukseen niiden tarkoituksenmukaisuudesta ja mielekkyydestä. Esimerkiksi niin, että käyttöön aiotusta kyselylomakkeesta poimitaan keskeisiä käsitteitä ja niistä keskustellaan potentiaalisten vastaajien kanssa. Laadullista ja määrällistä tutkimusta käytetään rinnakkain laajentamaan laadullisen analyysin tulosten pätevyysaluetta yksinkertaisilla laskennallisilla menetelmillä, haastateltavien ominaisuuksien kuten ikä, sukupuoli ja koulutus perusteella on mahdollista tehdä yleistyksiä syvähaastattelun tuloksista. (Korhonen 2002, 1).

Validilla eli pätevällä tutkimuksella saadaan vastaus tutkimuskysymykseen. Tällöin tuloksilla saatu tieto kuvaa yleistä teoriaa tai parantaa ja tarkentaa sitä. Luotettavuutta arvioidaan yleensä sillä, miten käytetyt menetelmät kuvaavat tutkittavaa ilmiötä. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimus ja empiiriset huomiot kohdistuvat tutkittavaan asiaan eikä sen viereen. Luotettavuutta voidaan miettiä monelta suunnalta. Kokonaisuuteen vaikuttaa tutkijan oma käsitys tuloksen oikeellisuudesta. Sisällön luotettavuuteen vaikuttavia muuttujia ovat esimerkiksi aika, kysely itsessään ja vähäinen vastausmäärä, joihin tutkija ei voi vaikuttaa. (Virtuaali Ammattikorkeakoulu 2007.)

Reliabiliteetillä tarkoitetaan mittaustulosten pätevyyttä ja toistettavuutta, jota ei tehdä sattumanvaraisesti. Kyselytutkimuksessa vastaaja voi muistaa jonkin asian väärin, ymmärtää kysymyksen eritavalla kuin tutkija tai merkata vastauksensa väärin. Reliabiliteetin vaikutukset on arvioitavissa. Tutkimus aineisto kirjataan siten, että se on tarkastettavissa. Tutkimuksen ollessa luotettava ja pätevä, saadaan vastaus siihen, mihin tutkimuksessa oli tarkoituskin. (Virtuaali Ammattikorkeakoulu 2007.)

Se tosi asia, että tutkimuksen kohteena olivat nuoret, vaikutti siihen, miten aineistoa kerättiin, saatiin ja analysoitiin. Tutkimuksen tekijät eivät voineet olla täysin varmoja siitä, kuka tutkimuskyselyyn on vastannut. Tutkimuksen tekijät eivät myöskään voi täysin samaistua nuoreen, joten tutkimuksen tekijät eivät voi olla ehdottoman varmoja siitä, mitä tutkittavat ovat ilmaisuillaan tarkoittaneet. Tutkimuksen tekijöillä ja tutkittavilla ovat erilaiset näkökulmat tutkittavaan asiaan esimerkiksi sosiaalisen taustan takia, joka voi vaikuttaa luotettavuuteen. (Kallio 2010, 164-168.)

Lastensuojelun piirissä on Suomessa noin 70 000 asiakasta ja tähän osallistui vain 283 nuorta, josta vastaajien joukko oli pieni (n=18). Tässä työssä kohteena oli nuoret, joiden kotona vallitsevat olosuhteet sekä ikä ovat saattaneet vaikuttaa pieneen vastaus määrään.

Tutkimuksen tekijät käyttivät aikaisemmin laadittua kyselylomaketta, jolla saatiin suppealta osalta nuoria vastaus tutkimuskysymykseen. Jos lomakkeita olisi palautunut enemmän, tulokset olisivat olleet kattavammat. Kyselyssä oli kaksi lähes samanlaista kysymystä (17 ja 19), joita kannattaa muuttaa, jos lomaketta käytetään uudelleen. Saaduissa tuloksissa ei ollut suurta hajontaa ja niitä voitiin verrata aikaisempiin tutkimuksiin.

Saadut tulokset perustuu nuorien antamiin vastauksiin, joita on kuvattu selkeästi. Tutkimuksen tekijät eivät ole tuloksissa esitelleet omia mielipiteitään. Tutkimuksen tekijät tarkastelivat tuloksia kriittisesti ja pelkistivät niitä analysointi ja tuloksien aukikirjoitusvaiheessa kesän ja syksyn 2011 aikana. Tutkimustuloksista tiedotettiin kirjallisesti ja suullisesti osallistuneisiin organisaatioihin. Saatu tutkimusaineisto hävitetään tutkimustulosten julkaisun jälkeen. Tulosten raportoinnissa tuotiin esille tutkittavien nuorten ilmaisemia mielipiteitä. Tulokset raportoitiin joulukuussa 2011 ja julkaistaan Turun ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa keväällä 2012.

8 POHDINTA

Tämän työn tarkoitus oli kuvata nuorten kokemuksia asiakaslähtöisyyden toteutumisesta lastensuojelun palveluissa. Tavoitteeseen pääsemiseksi perehdyttiin aikaisempiin tutkimuksiin nuorten kokemuksista lastensuojelun asiakkuudesta. Aikaisempia tutkimuksia löytyi runsaasti, niissä esiintyvä käsitteistö ja tiedon päällekkäisyys vaikeutti materiaalin valintaa.

Eettisesti hyvin tehtyihin tutkimuksiin tutkimuksen tekijät hankkivat tutkimusluvut ja tutkimus suostumukset tarvittavilta tahoilta, joita nuoren tietojen kerääminen vaatii (Kallio 2010).

Tutkimuksen otos on suhteellisen pieni, kun vertaa todelliseen lastensuojelun asiakasmäärään (vertaa Stakes/tilastot 2010) ja näin ollen palautuneiden vastausten määrä jäi pieneksi. Tutkimuksen keskeinen tulos oli nuorten tyytymättömyys lastensuojelun palveluihin.

Vastaajista nuorin oli 10 vuotias ja vanhin 18 vuotias, ikäjakauman ollessa kahdeksan vuotta. Eniten vastaajista oli 12-vuotiaita. Poikia vastaajista oli enemmän kuin tyttöjä. Pojat ilmoittivat lastensuojelukäyntien lukumääräksi 69 ja tytöt vastaavaksi 32. Yksi nuori jätti vastaamatta kysymyksiin 1-3, vaikka muihin kysymyksiin vastasi.

Kyselylomakkeen 4-19 väittämien avulla voitiin selkeästi vastata tutkimuskysymykseen siitä, miten lastensuojelun palveluissa huomioidaan nuorten osallisuus nuoren näkökulmasta ja miten nuoret kokevat, että heitä on kohdeltu lastensuojelussa.

Kyselyn palauttaneista yli puolet tiesi, miksi ovat lastensuojelun piirissä. Aikaisemmissa tutkimuksissa nuorelle oli jäänyt epäselväksi nämä tilanteet (Reinikainen 2009). Poikien palauttamia kyselyitä oli enemmän kuin tyttöjen. Johtuuko tämä siitä, että pojat haluavat enemmän raportoida epäkohdista ja saada mielipiteensä kuuluville vai tyttöjen välinpitämättömyydestä kyseistä tutkimusta kohtaan. Vastaajien ikä ajoittuu nuorten kaikkein vaikeimpaan ja tunnekuohujen täyttämään ikään.

Vastauksista käy ilmi nuorten tyytymättömyys lastensuojeluhenkilökunnan tapaan hoitaa nuorten asioita. Monesta vastauksesta tuli ilmi, ettei nuorta kuunnella tarpeeksi, vääristellään asioita tai uhkaillaan nuorta lastensuojelun puolelta huostaanotolla. Vastaavia tuloksia oli Lahikaisen (2001) ja Rantasen (2010) tekemissä tutkimuksissa. Lisäksi Väливаaran (2004) tekemässä työssä nousi esiin sosiaalityöntekijöiden kasvava työmäärä ja kirjavat koulutus käytännöt. Yhdessä tapauksessa oli kuunneltu jopa sellaista vanhempaa, joka ei ole lasten kanssa asunut kahteen vuoteen. On ymmärrettävää, että nämä tilanteet herättävät nuorella negatiivisia tunteita lastensuojelupalvelujärjestelmää kohtaan.

Kirjallisuuden perusteella lastensuojeluun saattoi johtaa tilanne, jossa nuori joutui huolehtimaan vanhemmistaan (Heino, Korhonen & Possauner 2002). Tämän tutkimuksen nuorten lastensuojelutapahtumat eivät näiden vastausten perusteella johtuneet siitä, että he olisivat joutuneet huolehtimaan vanhemmistaan.

Syitä lastensuojelulle oli kotona/koulussa pärjäämättömyys, vanhemmista johtuva, samansuuntaisia tuloksia olivat Flyktman ja Jäppinen (2009) saaneet opinnäytetyössään. Muita esille nousseita syitä olivat nuoren itsensä kokema avun tarve, lastensuojelusta uhkailtu, jos ei mene tapamaan työntekijää. Parissa vastauksessa nuoret eivät tieneet tapamisten syitä.

Lastensuojelun muita palveluita kritisoitiin, ettei kuunnella (vertaa Alenius ja Erkkilä 2010) tai vääristellään asioita. Monikaan ei ollut aidosti ollut suunnittelemassa omia lastensuojelutapaamisia tai toimenpiteitä, jotka voisivat auttaa selviytymään arjesta. Moni nuori toivoi, että olisi joku aikuinen, jolla olisi oikeasti aikaa olla läsnä nuoren elämässä. Vastaavia tuloksia Reinikainen (2007), Roos (2002) ja Väливаara (2004).

Palautuneiden lomakkeiden vastaukset olivat nuorten mielipiteitä siitä, miten he kokivat tukihenkilötoiminnan. Tämän tutkimuksen perusteella nuoret kokivat sen hyväksi ja siitä olleen heille hyötyä. Myös Rantasen (2010) tekemässä tutkimuksessa tukihenkilön toiminta koettiin hyvänä asiana.

Aikaisempien tutkimusten ja tämän tutkimuksen perusteella nuoret toivoivat, että heitä kuunneltaisiin ja heidät vanhempineen huomioitaisiin yksilöllisesti. Nuoret kaipasivat enemmän välittämistä sekä ymmärtämistä, aikuista kuuntelijaa. Nuorista tärkeäksi nousi välittämisen ja dialogisuuden yhteys, aikuisen ja nuoren välillä sekä aikuisilla keskenään. Nuorten oman mielipiteen esille tuominen vaati sinnikkyyttä, jotta aikuiset suhtautuisivat heidän toiveeseen vakavasti. Saman suuntaisia tuloksia Heino, Korhonen ja Possauner (2002), Pösö (2004) sekä Reinikainen (2007) ja (2009).

Tutkimusten mukaan Suomessa ei ole riittävästi tietoa huostaanotetuista nuorista. Murrosiässä tehtyjen huostaanottojen määrä on kasvanut, tällöin tilanteet ovat olleet niin kriisissä, ettei vaihtoehtoja ole enää pystytty löytämään. (Känkänen & Rainio, 2010.)

Tärkeää on, millaisena nuoret nähdään ja kuinka heidät määritellään. Tämä vaikuttaa lastensuojelun työntekijöihin sekä nuorten kanssa toimiviin aikuisiin. Määritykset välittyvät tiedostamattomina nuoriin ja vaikuttavat heidän tulevaisuuden odotuksiin ja minäkäsitykseen. Näkeekö aikuiset nuoren käytöshäiriöisenä lapsena, lastensuojelulapsena vai nuorena, jolla on huolia. (Reinikainen 2009.)

Tänä päivänä perheet ovat pienempiä ja monella sukulaiset ovat kaukana. Yksinhuoltajia on paljon, jotka yrittävät olla samanaikaisesti isä ja äiti. Lisäksi yhteiskunta asettaa vaatimuksia ja yksinhuoltajat sukkuloivat hektisen työelämän paineissa. Tämä kaikki lisää haasteita perheiden ja ennen kaikkea nuorten selviytymiselle. Kun huoltajat eivät kykene vastaamaan nuoren tarpeisiin, on yhteiskunnan puututtava tähän riittävän ajoissa, jotta välttyttäisiin avohuoltoon kalliimmalta huostaanotolta. Avohuoltoon panostamalla ongelmat eivät ehkä ehtisi siihen pisteeseen, että huostaanottoa tarvittaisiin. Käytäntöä voisi suunnata eri ammattikuntien parempaan yhteistyöhön, jotta nuoria ei pompoteltaisi luukulta toiselle, vaan tuntisi kuuluvansa johonkin.

Tukihenkilötoimintaan ja ennalta ehkäisyyn panostamalla saatettaisiin välttyä uusilta lastensuojeluasiakkailta. Puututtaisiin nuorten vaikeuksiin ajoissa.

Jatkossa voisi tehdä tämän kyselyn väittämiä hiukan muunnellen vastaavan haastatteluna. Tulokset tiedotettaisiin sosiaalihuollon lisäksi kuntatason päättäjille.

LÄHTEET

- Alenius, M & Erkkilä, A. 2010. Lasten näkemyksiä lastensuojelun perhetyöstä. Lahden ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.
- Axelin, A.; Ritmala-Castren, M. & Leino-Kilpi, H. 2011. Etiikka tutkimustiedon käytössä. Sairaanhoidajalehti 5/2011. 38–40.
- Brady, M. 2001. Pikkulapsen sijoitus oman kodin ulkopuolelle – syrjäytymisen ja liittymisen ristikohta. Teoksessa Järventie, I. & Sauli, H. (toim.) Eriarvoinen lapsuus. 1. painos. Porvoo. WSOY. 47–81.
- Brady, M.; Barkman, J. & Janhunen, T. 2000. Elämäni tarina. Lukemisto lapsuuden kokemuksista lastenkodissa ja perhehoidossa. Helsinki. Stakes.
- Ervast, S-A. & Tulensalo, H. 2006. Sosiaalityötä lapsen kanssa - Kokemuksia lapsikeskeisen tilannearvion kehittämistä. SOCCAn ja Heikki Waris - instituutin julkaisusarja 8/2006. Yliopistopaino.
- Flyktman, M. & Jäppinen, P. 2009. Painajaisesta pelastus. Nuoren ääni lastensuojelun avohuollossa. Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.
- Heino, T. 2007. Keitä ovat uudet lastensuojelu asiakkaat. Helsinki. Valopaino Oy.
- Heino, T.; Korhonen, L. & Possauner, M. 2002. Läheisneuvonpito. Teoksessa Roos, J. P. (toim.) Huostaanottokirja. Verkkojulkaisu. Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan laitos. Viitattu 19.7.2011 <http://www.mv.helsinki.fi/home/jproos/huostaanottokirja.htm>.
- Hiller-Ikonen, A. 2002. Empiiriset aineistot ja niiden analysointi. Laadullisen sisällön analyysi. Viitattu 20.8.2011 <http://www.uta.fi/laitokset/hoito/wwwoppimateriaali/luku5f.html>.
- Hirvonen, E. 2009. Nuorisotyö sosiaalisen asiantuntijuuden areenoilla. Teoksessa Raitakari, S. & Virokannas, E. (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Helsinki. Nuorisotutkimusseura julkaisuja 96. 41–61.
- Huumonen, A. 2009. Sirpaleinen lapsi. Jyväskylän yliopisto. Kokkola.
- Järventie, I. 2001. Eriarvoisen lapsuuden muotokuvia. Teoksessa Järventie, I. & Sauli, H. (toim.) Eriarvoinen lapsuus. 1. painos. Porvoo. WSOY. 83–124.
- Kallio, K. P. 2010. Lasten ja nuorten epäsuoran kohtaamisen etiikka. Teoksessa Lagström, H.; Pösö, T.; Rutanen, N. & Vehkalahti, K. (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Helsinki. Yliopistopaino. 163–187.
- Korhonen, V. 2002. Empiiriset aineistot ja niiden analysointi. Empiiriset aineistot ja niiden kysymykset. Viitattu 20.8.2011 <http://www.uta.fi/laitokset/hoito/wwwoppimateriaali/luku5a.html>.
- Korkiamäki, R. 2009. ”Kaljaporukoita” vai ”ihan tavallisia koviksii”-osallisuus vertaisryhmässä nuorten määrittelyn kohteena. Teoksessa Raitakari, S. & Virokannas, E. (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Helsinki. Nuorisotutkimusseura julkaisuja 96. 83–105.
- Krause, K. & Kiiikkala, I. 1996. Hoitotieteellisen tutkimuksen peruskysymyksiä. Tampere. Tammer-paino Oy.
- Känkänen, P & Rainio, A-P, 2010. Suojassa mutta näkyvässä – taidelähtöinen toiminta osallisuuden rakentajana lastensuojelussa. Nuorisotutkimus 4/2010. Helsinki. Nuorisotutkimusseura. 4–20.

Lahikainen, A. R. 2001. Lasten kuuntelemisesta ja sen esteistä. Teoksessa Järventie, I. & Sauli, H. (toim.) Eriarvoinen lapsuus. 1. painos. Porvoo. WSOY. 21–46.

Lastensuojelulaki. 13.4.2007/417. Viitattu 20.8.2011
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>.

Lehtiranta, T. 2010. Lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnat- tutkimushanke. Turun ammattikorkeakoulu ja Turun Yliopisto.

Leino-Kilpi, H. 2010. Hoitotyöntekijä ja tutkimusetiikka. Teoksessa Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. Etiikka hoitotyössä. 5.-6. painos. Helsinki. WSOYpro Oy. 360–377.

Lämsä, A-L. 2009. Tuhat tarinaa lasten ja nuorten syrjäytymisestä. Lasten ja nuorten syrjäytyminen sosiaalihuollon asiakirjojen valossa. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Oulu E 102.

Mikkola, M. 2005. Lastensuojelulain taustaa. Teoksessa. Puonti, A.; Saarnio, T. & Hujala, A. (toim.) Lastensuojelu tänään. 2. painos. Jyväskylä. Gummeruksen Kirjapaino Oy. 77–84.

Nuorisolaki. 72/2006. Viitattu 24.8.2011 <http://www.edilex.fi/saadokset/smur/20060072>.

Perustuslaki. 731/1999. Viitattu 26.11.2011
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=perustuslaki>.

Puhakka, V. 2005. Tutkimusmenetelmät. Viitattu 20.1.2012

http://www.tol.oulu.fi/kurssit/tutkimusmenetelmat/Tutkimusmenetelmat19_9.pdf.

Pösö, T. 2004. Vakavat silmät ja muita kokemuksia koulukodista. Stakesin tutkimuksia 133. GUMMERUS Kirjapaino Oy. Saarijärvi.

Rantanen, S. 2010. "Olisin ilman sitä varmaan jossain lastenkodissa tällä hetkellä." Nuorten kokemuksia lastensuojelun avohuollon tukihenkilötoiminnasta. Turun yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu- tutkielma.

Reinikainen, S. 2007. Läheisneuvonpito lapsinäkökulmasta. Helsinki. STAKES. Valopaino.

Reinikainen, S. 2009. Nuorisokodista maailmalle kokemuksia nuorisokodissa elämisestä ja aikuisiässä selviytymisestä. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 224.

Roos, J. P. (toim.) 2002. Huostaanottokirja. Verkkojulkaisu. Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan laitos. Viitattu 19.7.2011 <http://www.mv.helsinki.fi/home/jproos/huostaanottokirja.htm>.

Routio, P. 2007. A. Kyselevät tutkimustavat. Kysely- ja lomakehaastattelu. Viitattu 8.6.2011
<http://www2.uiah.fi/projekti/metodi/064.htm>.

Routio, P. 2007. B. Tuote ja tieto. Tuotteiden tutkimus ja kehittäminen. Viitattu 8.6.2011
<http://www2.uiah.fi/projects/metodi/015.htm>.

Silius, K. 2005. Sisällönanalyysi. 2 TTY/DMI/Hypermedialaboratorio. Viitattu 18.8.2011
http://matwww.ee.tut.fi/hmopetus/hmjatkosems04/liitteet/JOS_hypermedia_Silius150405.pdf/.

Sinko, P. 2002. Pienenä mä luulin että ihminen tarkoittaa aikuista. Teoksessa Roos, J. P. (toim.) Huostaanottokirja. Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan laitos. Viitattu 19.7.2011
<http://www.mv.helsinki.fi/home/jproos/huostaanottokirja.htm>.

Stakes/tilastot. 2010. Tilastoraportti 29/2010. Viitattu 18.9.2011
http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2010/Tr29_10.pdf.

- Tanskanen, A. 2002. Empiiriset aineistot ja niiden analysointi. Sisällön analyysi hoitotieteessä. Viitattu 20.8.2011 <http://www.uta.fi/laitokset/hoito/wwwoppimateriaali/luku5e.html>.
- Tanskanen, I. & Timonen-Kallio, E. 2009. Lastensuojelun hyvät työkäytännöt. Tampere. Tampereen yliopistopaino Oy- Juves print.
- Taskinen, S. & Törrönen, M. 2002. Lastensuojelun käsitteistä ja tilasta. Teoksessa Roos, J. P. (toim.) Huostaanottokirja. Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan laitos. Viitattu 19.7.2011 <http://www.mv.helsinki.fi/home/jproos/huostaanottokirja.htm>.
- Tilastokeskus. 2009. Tiedote 7.12.2009. Suomen lapset ja nuoret tilastoissa. Viitattu 15.7.2011 http://stat.fi/ajk/tiedotteet/2009/tiedote_017_2009-12-07.html.
- Toimeentulolaki. 1412/1997. Laki toimeentulotuesta 30.12.1997/1412. Viitattu 26.11.2011 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971412>.
- Tuomela, Rauni.1995. Lapsen näkökulma lastensuojelussa. Sosiaalipolitiikka/ sosiaalityö. Helsingin yliopisto. Pro gradu – tutkielma.
- Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä. Gummeruksen kirjapaino Oy.
- Törrönen, M. 2002. Elämää huostaanoton jälkeen - lastenkodissa. Teoksessa Roos, J. P. (toim.) Huostaanottokirja. Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan laitos. Viitattu 19.7.2011 <http://www.mv.helsinki.fi/home/jproos/huostaanottokirja.htm>.
- Unicef 2010. Lapsen oikeuksien julistus. Päivitetty 3.9.2010. Viitattu 20.8.2011 http://www.unicef.fi/Lapsen_oikeuksien_sopimus_koko.
- Upanne, M. 2004. Lapsen edun ja oikeuden valvonta. Teoksessa Puonti, A.; Saarnio, T. & Hujala, A. (toim.) Lastensuojelu tänään. 2.painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 341–345.
- Vermas, E. 2010. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden ja lastenpsykiatrian poliklinikan yhteistyö. Helsingin yliopisto. Helsinki: Valtiotieteellinen tiedekunta. Sosiaalityön käytäntötutkimus.
- Virtuaali ammattikorkeakoulu. 2007. Tutkimuksen reliabiliteetti. Ylemmän AMK- tutkinnon metodifoorumi > 7. Tutkimuksen luotettavuuden arviointi > Tutkimuksen reliabiliteetti > Tutkimuksen reliabiliteetti. Viitattu 8.2.2012 <http://www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464185783/1194413792643/1194415307356.html>.
- Virtuaali ammattikorkeakoulu. 2007. Tutkimuksen validiteetti. Ylemmän AMK- tutkinnon metodifoorumi > 7. Tutkimuksen luotettavuuden arviointi > Tutkimuksen validiteetti > Tutkimuksen validiteetti . Viitattu 8.2.2012 <http://www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464185783/1194413809750/1194415367669.html>.
- Välivaara, C. 2004. Sijoitettu lapsi tunnepörässä. Menetelmiä ja välineitä lapsilähtöiseen lastensuojeluun. Jyväskylä: Painopaikka Kopijyvä. Pesäpuu ry raportit 1/2004.

Toimeksiantosopimus

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

**OPINNÄYTETYÖN
TOIMEKSIANTOSOPIMUS**

1

OPISKELIJAN TIEDOT

Nimi Sonck Riitta & Karjalainen Jaana

Osoite Koskenkartanon tie 199, 25560 Koski As.

Puhelin koti 040/5608389 Puhelin työ _____

Sähköposti riitta.sonck@salo.fi

Koulutusohjelma Hoitotyön koulutusohjelma / sairaanhoitaja

OPINNÄYTETYÖ

Aihe/ työnimi Lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnat tutkimushanke

Aikataulu RAPORTOINTI TAPAHDU JOULUKUUSSA
Tutkimustulokset julkaistaan Turun AMK:n julkaisusarjassa
keuhaku 2012

TOIMEKSIANTAJA

Organisaatio Turku AMK / Hyvinvointipalvelu

Työn ohjaaja / yhteyshenkilö Tiina Lehtiranta

Osoite Roiskatu 8, 20720 Turku

Puhelin 040/3550522 Sähköposti tiina.lehtiranta@turkuamk.fi

OHJAAVAN OPETTAJAN YHTEYSTIEDOT

Ohjaava opettaja Heikki Ellilä / Pelander Tiina

Puhelin 044/9075486 Sähköposti tiina.pelander@turkuamk.fi

Turun ammattikorkeakoulu
Joukahaisenkatu 3 A, 20520 Turku
puh. 02 263 350 faksi 02 2633 5791
sposti etunimi.sukunimi@turkuamk.fi

Toimeksiantosopimus

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

**OPINNÄYTETYÖN
TOIMEKSIANTOSOPIMUS**

2

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT

OHJAUS JA VASTUUT

Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Turun ammattikorkeakoulu vastaa opinnäytetyön ohjauksesta. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta.

Opinnäytetyön toimeksiantaja ja opiskelija sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat.

Toimeksiantajan edustajalle varataan mahdollisuus tutustua opinnäytetyöraporttiin viimeistään neljätoista (14) päivää ennen aiottua julkaisemista. Toimeksiantajalla on oikeus määritellä salassa pidettävä osuus, jota ei julkaista. Toimeksiantaja antaa työstä ennen edellä mainittua julkaisemisajankohtaa lausunnon, jossa toteaa, että opinnäytetyöraportti voidaan julkaista kokonaisuudessaan tai määrittelee, mikä osuus työstä on salassa pidettävää.

OIKEUDET

Opinnäytetyön tekijänoikeus kuuluu tekijälle eli opiskelijalle. Tekijänoikeuden lisäksi myös muiden immateriaalioikeuksien osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa kyseessä olevaa oikeutta koskevaa lainsäädäntöä.

TYÖSUHDE JA KUSTANNUKSET

Mahdollisesta työsuhteesta, työstä maksettavasta palkkiosta ja työstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten korvaamisesta toimeksiantaja ja opinnäytetyön tekijä sopivat erikseen.

TULOSTEN JULKISTAMINEN JA LUOTTAMUKSELLISUUS

Opinnäytetyöstä laaditaan Turun ammattikorkeakoulun ohjeen mukainen kirjallinen raportti. Kirjallinen raportti luovutetaan toimeksiantajalle ja asetetaan kirjaston kokoelmiin tai julkaistaan elektronisessa muodossa verkkokirjastossa.

Julkaistava opinnäytetyöraportti on laadittava niin, ettei se sisällä liike- tai ammattisalaisuuksia tai muita julkisuuslaissa (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta) salassa pidettäväksi määrättyjä tietoja, vaan ne jätetään työn tausta-aineistoon. Opinnäytetyön arvioinnissa otetaan huomioon sekä julkaistava että salassa pidettävä osa.

OLEMME YHTEISESTI SOPINEET OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUKSESTA YLLÄ ESITETTYLLÄ TAVALLA

26.5.2011

Opiskelija

10.6.2011

Toimeksiantaja

LIITE : OPINNÄYTETYÖSUUNNITELMA

Tulosta lomake

Turun ammattikorkeakoulu
Joukahaisenkatu 3 A, 20520 Turku
puh. 02 263 350 faksi 02 2633 5791
posti etunimi.sukunimi@turkuamk.fi

Tutkimuslupa Turun yliopisto

TURUN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF TURKU

Turun yliopiston eettinen toimikunta Lausunto 21/2010

Projektipäällikkö Tiina Lehtiranta

Asia **Lausunto tutkimussuunnitelmasta**

Tutkimuksen nimi Lastensuojelun ja psykiatrian rajapintojen tutkimus.

Tutkimuksesta vastaava henkilö

Tutkimus- ja kehityspäällikkö Esko Ovaska

Turun yliopiston eettinen toimikunta käsittelee kokouksessaan 3.12.2010 edellä mainittua tutkimussuunnitelmaa ja siihen liittyviä asiakirjoja.

Toimikunta antaa tutkimuksesta puoltavan lausunnon todeten, ettei tutkimus loukkaa ihmisarvoa eikä aiheuta sen laatuista vahinkoa, joka loukkaisi tutkittavan inhimillisiä oikeuksia.

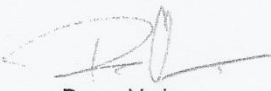
Tutkimuksen hyötyjen ja siihen liittyvien mahdollisten riskien arvioinnin perusteella toimikunta pitää tutkimussuunnitelmaa eettisesti hyväksyttävänä.

Veikko Launis
varapuheenjohtaja

Tytti Sokura
sihteeri

Kopio Esko Ovaska

Tutkimuslupa Salon kaupunki

SALON KAUPUNKI	VIRANHALTIJAPÄÄTÖS
Sosiaalijohtaja	21.12.2010 § 5
	Tutkimuslupa
Tutkimuslupa / Lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnat -tutkimushanke	
<p>Lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnat -tutkimushanke hakee tutkimuslupaa. Hankkeen kokonaistavoitteena on esittää kehittämisehdotuksia rajapintapalvelujen luomiseksi sekä edesauttaa raja- ja yhdyspinoille kehitettävien asiakaslähtöisten palveluratkaisujen syntyä.</p>	
Tutkimuksen tarkoitus:	
<p>A) Kuvata nuorten sekä heidän huoltajiensa kokemuksia asiakaslähtöisyyden toteutumisesta lastensuojelun ja/tai nuorisopsykiatrian palveluissa. Menetelmänä kyselylomake huoltajille ja nuorille (12-17 v.). Aineisto kerätään Raision ja Salon kaupunkien lastensuojelun asiakkailta: nuoret (n=230) ja huoltajat (n=230). Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin Raision ja Salon nuorisopoliklinikoiden asiakkailta: nuoret (n=150) ja huoltajat (n=150) sekä Lausteen perhekuntoutuskeskuksesta oivilta nuorilta (n=50) ja heidän huoltajiltaan (n=50).</p>	
<p>B) Kuvata lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian työntekijöiden käytännöllistä toimintatietoa. Menetelmänä sekä lastensuojelun (n=5) ja psykiatrian poliklinikoiden työntekijöiden (n=5) ryhmähaastattelut x 3.</p>	
<p>C) Kuvata tutkimukseen sitoutuneiden palveluntuottajien näkökulma. Tutkimusmenetelmänä palveluntuottajien (n=7) teemahaastattelut.</p>	
Aineistot analysoidaan tilastollisesti ja sisällönanalyysillä.	
Erillinen tutkimussuunnitelma liitteenä.	
Päätöksen peruste	Hallintosääntö 16 §
Päätös	Myönnän tutkimusluvan Lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnat -tutkimushankkeelle.
	 Paavo Varis Sosiaalijohtaja

Tutkimuslupa Raision sosiaali- ja terveystieteiden virasto

Pelander Tiina

Lähtetty: Lehtiranta Tiina
 Lähetetty: 10. tammikuuta 2011 15:10
 Vastaanottaja: Pelander Tiina; Timonen-Kallio Eeva; Laura Närvi; Eliiä Heikki
 Aihe: VL: Tutkimuslupa / Esko Ovaska ja Tiina Lehtiranta

Tässä vielä tiedoksenne tämä toinenkin lupa

T

-----Alkuperäinen viesti-----
 Lähtetty: Riikka.Satokari@raisio.fi [mailto:Riikka.Satokari@raisio.fi]
 Lähetetty: 20. joulukuuta 2010 8:03
 Vastaanottaja: Lehtiranta Tiina
 Aihe: Tutkimuslupa / Esko Ovaska ja Tiina Lehtiranta

----- Välittänyt: Riikka Satokari/SOSIAALI JA TERVEYSTIETEIDEN VIRASTO/RAISIO/FI
 20.12.2010 08:01 -----

Päätettäväksi

Ei
 Viranhaltija

Valmiusaste

Luonnos
 Valmis

Viranhaltija

Sosiaali- ja terveystieteiden johtaja

Viranhaltijan aihealue

Henkilöstöpäätökset

Pykälänro

404 §

Päätöspvm

10.12.2010

Sosiaali- ja terveystieteiden johtaja 10.12.2010

404 §

Tutkimuslupa Raision sosiaali- ja terveysvirasto

46 / 012 / 2010

Henkilöstöpäätökset

Tutkimuslupa / Esko Ovaska ja Tiina Lehtiranta

Asia	Tutkimuslupa-anomus
Perustelut	Tutkimus- ja kehityspäällikkö Esko Ovaska ja projektipäällikkö Tiina Lehtiranta ovat toimittaneet tutkimuslupa-anomuksen Raision sosiaali- ja terveyskeskukseen. Kyseessä on Lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnat-tutkimushanke. Tutkimusaineisto kerätään lastensuojelun asiakkailta, 12-17-vuotiaat nuoret ja heidän huoltajansa, työntekijöiden ryhmähaastatteluilla ja teemahaastatteluilla. Hankkeen rahoittaa Tekes. Tutkimusaineisto kerätään kevään 2011 aikana ja julkaistaan Turun ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa keväällä 2012.
Päätös	Myönnetään tutkimuslupa Esko Ovaskalle ja Tiina Lehtirannalle.
Allekirjoitus	Sanna-Tuulia Lehtomäki sosiaali- ja terveysjohtaja

MUUTOKSENHAKUOHJE

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun tämä viranhaltijapäätös asetetaan yleisesti nähtäväksi. Asianosaisten katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana päivänä tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä päivänä. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimusviranomainen:

Raision kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajalautakunta
PL 100, 21200 Raisio

Tutkimuslupa Raision sosiaali- ja terveystieteiden virasto

puhelin 02/4343111

Viranhaltijapäätösniippu

Kyllä
 Ei

Asiakirjan julkisuus

Julkinen
 Ei vielä julkinen
 Salainen

Lukijat

Sosiaali- ja terveystieteiden tuottajalautakunta
Riikka Satokari/SOSIAALI JA TERVEYSTIETEIDEN VIRASTO/RAISIO/FI
Kunnarin käyttäjät
SOVI

Muokkaajat

SOVI kokousjärjestelijät
Riikka Satokari/SOSIAALI JA TERVEYSTIETEIDEN VIRASTO/RAISIO/FI
SOVI kirjaajat
SOVI arkistohoitajat
Administrators
LocalDomainServers

Jos asia on erittäin salainen, se merkitään salaiseksi ja suojauksia tarkennetaan.

Tarkennetut suojaukset

Asialuokitus

012 - YLEISHALLINNOITTELU / Organisaatio sen toiminta, suunnittelu ja päätöksenteko / Toimielimen päätöksenteko

Lisäluokitus

Arkistointipaikka

Sarjan tunnus

Hae sarjan tunnus ja säilytystiedot arkistohallinnasta

Loppuunkäsittelypvm

Säilytysaika

3

Tutkimuslupa Raision sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksesta

Poistovuosi			
Paperiasiakirjan säilytyspaikka			

	(*) Alkuperäinen		
	() Poistetaan		

Laatija	Riikka Satokari	Pvm	10.12.2010 10:51:00
Muokkaajat	Riikka Satokari	Pvm	10.12.2010 11:27:51
Toimiala	Riikka Satokari 10.12.2010 11:27:51 Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus / Hallintopalvelukeskus		

Hakusanojen kirjallisuus tulokset

Tietokanta	Hakusana	Tulos	otsikko	tiivistelmä	koko teksti
google	nuoren kuuleminen	157 000	12	6	3
	perhe lapsuus lastensuojelu	n 70 000	10	1	1
	tutkimuksia lastensuojelusta	190 000	15	4	2
	Väitöskirja lastensuojelu	20 000	7	5	2
Medic	last*and väit*	12	1	0	
	lastensuojelu	17	1	1	1
	nuoret psykiatria	2762	1	0	1
	nuorisopsykiatria	152	7	0	1
	nuorisopsykiatria/ mielenterveys/tukitoimet	816	1	1	1
	nuorisopsykiatria/ mielenterveys/väitöskirjat	862	2	0	0
	nuorten mielenterveys	1578	2		2
	rajat*and nuor*and lastens*	2	0	0	0
	psyk* and lasten* and psyk*	3	0	0	0
Nelli / Thesus	lapsen kuuleminen/ lapsi	528	5	3	3

Kyselylomake nuorelle

LASTENSUOJELUPALVELUITA KÄYTTÄVILLE NUORELLE

1) Olen Tyttö _____ Poika _____

2) Ikäni on _____ vuotta

3) Kuinka monen aikuisen kanssa (suurin piirtein) olet puhunut omista ja perheesi asioista sinä aikana, jolloin olen ollut lastensuojelupalveluiden asiakkaana. Anna lukumäärä _____.

	KYLLÄ	EI
4) Tiedän, miksi olen lastensuojelun asiakkaana		
5) Tiedän, kuka on minun asioistani vastaava sosiaalityöntekijä		
6) Olen voinut puhua minulle tärkeistä asioista sosiaalityöntekijöiden kanssa		
7) Tunnen, että työntekijät ymmärtävät toiveitani ja ajatuksiani		
8) Tapaamisista työntekijöiden kanssa on sovittu minun kanssani		
9) Käynnit järjestettiin minulle sopivaan aikaan ja sopivassa paikassa		
10) Tapaamisissa puhuttiin minulle tärkeistä asioista		
11) Minun on ollut vaikea puhua työntekijöille		
12) Mielipiteeni on huomioitu, kun tehdään päätöksiä minun asioistani		
13) Vanhempieni/ huoltajani mielipiteitä kuunneltiin, kun tehtiin päätöksiä minua koskevista asioista		
14) Käynnit lastensuojelun työntekijöiden luona ovat auttaneet minua ja perhettäni		
15) Elämäni on suunnilleen samanlaista nyt kuin silloin, kun tulin lastensuojelun asiakkaaksi		
16) Tiedän, miten hoitoni jatkuu tulevaisuudessa		

Seuraavassa on väittämiä koskien kokemuksiasi lastensuojelusta. Rastita (x) oman mielesi mukainen vaihtoehto, **vastaa joka kohtaan**.

Kyselylomake nuorelle

Liite 6 sivu 2/2

Vastaa omin sanoin (jatka tarvittaessa lomakkeen kääntöpuolelle)

17) Mitkä ovat mielestäsi tärkeimmät syyt, miksi käyt tapaamassa lastensuojelun työntekijää?

18) Millaisia kokemuksia sinulla on avun hakemisesta/saamisesta eri tahoilta? Kerro esimerkki.

17) Kirjoita oma mielipiteesi lastensuojelun hyvistä ja huonoista puolista. Mitä haluaisit korjata tai parantaa?

Saatekirje

Hyvä nuori

Olemme hoitotyön opiskelijoita Turun ammattikorkeakoulusta. Opinnäytetyömme aiheena on tutkia **sinun kokemuksiasi lastensuojelusta**. Tavoitteena on parantaa palveluiden laatua, nostamalla esiin nuorten omia näkökulmia. Tutkimus on osa suurempaa Turun ammattikorkeakoulun ja Turun yliopiston lasten ja nuorten tutkimusyksikön kanssa tehtävää lastensuojelu- ja nuorisopsykiatristen palveluiden välistä suhdetta selvittävää tutkimushanketta.

Tässä tutkimuksessa sinun mielipiteitä kysytään kyselylomakkeen avulla. Tutkimukseen osallistuvat 12-17 -vuotiaat nuoret ja heidän huoltajansa, jotka ovat käyttäneet lastensuojelun palveluita Salossa tai Raisiossa.

Antamasi tiedot ovat tutkimuksen kannalta erittäin tärkeitä. Lomakkeeseen vastaaminen katsotaan suostumukseksi tutkimukseen. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, ja vastaamisen voit halutessasi keskeyttää. Tutkimukseen vastaaminen, tai vastaamatta jättäminen ei vaikuta mitenkään saamaasi hoitoon tai tukeen.

Vastaathan itsenäisesti kysymyksiin. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä vastaajien henkilöllisyys tule tutkijoiden tietoon. Nuorisopsykiatrian poliklinikan henkilökunta on lähettänyt tämän

kyselylomakkeen. Hankkeen toimijoina ja opinnäytetyön ohjaajina ovat SH, TtT, Tiina Pelander ja SH, FT, Heikki Ellilä.

Kiitos yhteistyöstäsi,

Jaana Karjalainen Hoitotyön opiskelija

E-mail: jaana.karjalainen@students.turkuamk.fi

Riitta Sonck Hoitotyön opiskelija

E-mail: riitta.sonck@students.turkuamk.fi

Hankkeen toimijat/Opinnäytetyön ohjaajat:

Tiina Pelander (tiina.pelander@turkuamk.fi)

ja Heikki Ellillä (heikki.ellila@turkuamk.fi)